

Za zajímavostmi
MĚSTA KELČ
A OBCE LADCE

KELČ

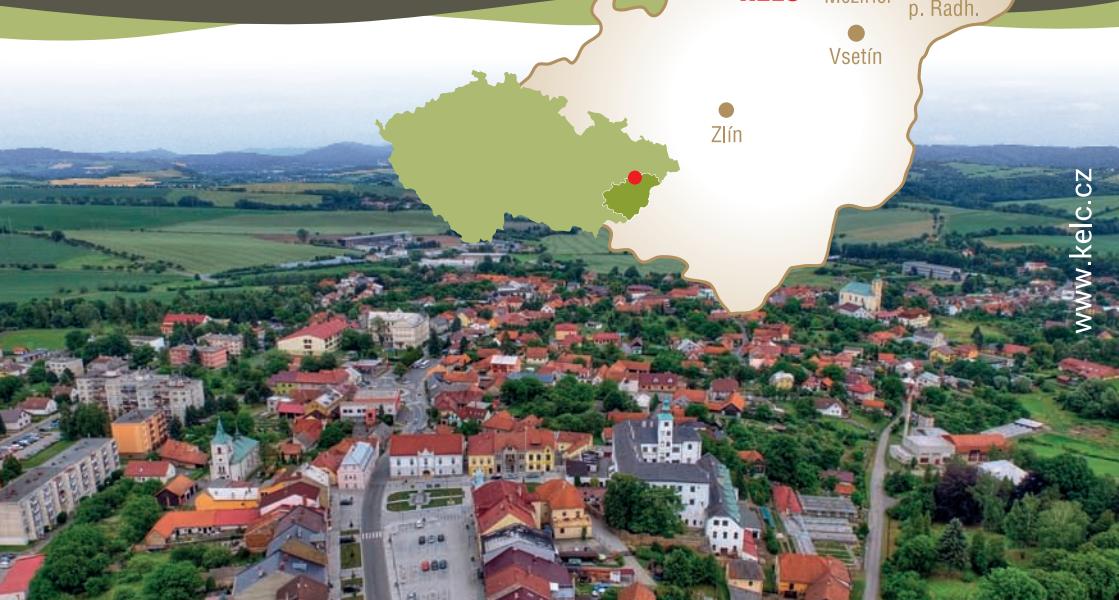
Valašské
Meziříčí

Rožnov
p. Radh.

Vsetín

Zlín

www.kelc.cz

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND
REGIONÁLNÍHO ROZVOJE
SPOLEČNĚ BEZ HRANIC

FOND MALÝCH PROJEKTŮ

Publikace vznikla v rámci projektu CZ/FMP/6c/01/023 s názvem Za zajímavostmi města Kelč a obce Ladce.

Vedoucí partner: město Kelč. Hlavní přeshraniční partner: obec Ladce.

Operační program: Interreg V-A Slovenská republika – Česká republika – Fond malých projektů

Spolufinancovaný fondem: Evropský fond regionálního rozvoje

Prioritní osa: 2. Kvalitní životní prostředí

Investiční prioritá: 3. Zachování, ochrana, podpora a rozvoj přírodního a kulturního dědictví (6c)

Specifický cíl: 2.1. Zvýšení atraktivnosti kulturního a přírodního dědictví pro obyvatele a návštěvníky přeshraničního regionu

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EVROPSKÁ UNIE
EVROPSKÝ FOND
REGIONÁLNÍHO ROZVOJE
SPOLEČNĚ BEZ HRANIC

FOND MALÝCH PROJEKTŮ

Brožura Za zajímavostmi města Kelč a obce Ladce je jedním z dílčích výstupů projektu realizovaného městem Keč a obcí Ladce. Cílem projektu je zpřístupnit přírodní a kulturní památky na území města Kelč a obce Ladce a vzájemně podpořit jejich návštěvnost přes hranice států.

Proto byla v Kelči vytvořena Naučná stezka města Kelč. Má dva okruhy, ty se dají projít pěšky nebo projet na kole. První, malý okruh, vede památkovou zónou města Kelč a druhý, velký okruh, významnými krajinnými prvky v okolí města.

V blízkosti obce Ladce je zpřístupněno Skalní sanktuárium Božího milosrdenství. V rozložitelné mapce, jež je součástí této informační brožury, naleznete všechna zajímavá místa projektu.

Ať se rám toulky po obou lokalitách líbí.

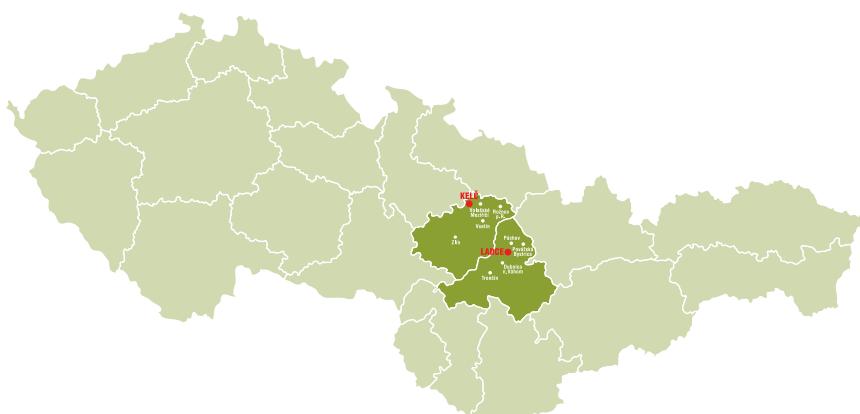
Partnerství města Kelč a obce Ladce

**Smlouva o partnerské spolupráci mezi městem Kelč (Česká republika)
a obcí Ladce (Slovenská republika) podepsána dne 23. července 2016
starostou města Kelč a starostou obce Ladce.**

Cílem spolupráce je vytvořit partnerství pro hospodářskou, humanitární, kulturně - společenskou, sportovní a projektovou spolupráci mezi městem Kelč a obcí Ladce. Naším záměrem je přispívat k míru a přátelství v Evropě, rozvíjet spolupráci v oblasti školství, kultury, umění, sportu a také v oblasti místní samosprávy a jiných společenských organizací.

Tato smlouva byla podepsána především za účelem vzájemné výměny názorů a zkušeností a vytvoření partnerství a přátelství občanů našich obcí.

MĚSTO KELČ

Vážení,

v červenci roku 2016 jsme navázali partnerskou spolupráci se slovenskou obcí Ladce. Tato vzájemná spolupráce byla přirozeným pokračováním spolupráce dvou našich školských zařízení, a to Odborného učiliště Kelč a Odborného učiliště internátneho Ladce, která byla zahájena již v osmdesátých letech minulého století. Navázáním spolupráce obou obcí se vytvářejí příležitosti pro vývoj partnerských vztahů v oblasti ekonomických a investičních aktivit, kultury, školství, cestovního ruchu, turistiky a sportu. Nedílnou součástí je i vzájemná propagace obou obcí. Společný projekt „Zajímavostmi města Kelč a obce Ladce“, jehož součástí je tato zajímavá brožura, je zárným příkladem konkrétního naplňování vytčených cílů mezinárodní spolupráce obou obcí.

Velice si vážíme vzájemné spolupráce obou míst a přejeme si, aby takovýchto a podobných společných projektů, které budou projevem vzájemné sounáležitosti a provázanosti, bylo stále více.

Projekt „Zajímavostmi města Kelč a obce Ladce“ je projevem dobré vůle občanů obou našich obcí a příslibem i nové budoucí spolupráce, vždyť obec Ladce i město Kelč mají svým občanům i návštěvníkům co nabídnout.

Ing. Karel David
starosta města Kelč

OBEC LADCE

Priatelia,

obec Ladce si váži spoluprácu a vzájomné partnerstvo s mestom Kelč. Verím, že vydaná brožúra bude prínosom pre všetky vekové generácie a obohatí nás o vzájomné spoznávanie sa najmä prírodných, kultúrnych a historických krás mesta Kelč a obce Ladce. Tešíme sa, že navštívite našu malú obec na Považí, ktorá má čo ponúknut' nielen našim občanom, ale najmä turistom, návštěvníkom, záujemcom zo zahraničia.

Príjemné putovanie po obci Ladce.

Ing. Jaroslav Koyš
starosta obce Ladce

KELČ

Historie **KELČE**

Kelč – od roku 1994 město – leží v pomyslném trojúhelníku tvořeném městy Valašské Meziříčí, Bystřice pod Hostýnem a Hranice na Moravě, mezi Hostýnskými vrchy a Moravskou branou.

Název města pochází pravděpodobně od slovního základu kel – tedy mohutný zub.

Přítomnost člověka na Kelečsku je doložena ojedinělými nálezy ze starší doby kamenné; v mladší době kamenné byla tato lokalita již osídlována pravidelně. První stopy osídlení v raném středověku pocházejí z doby 800 – asi 950 n. l., kdy zde existovala křížovatka obchodních cest a na ní pravděpodobně jakási obchodní stanice, která se potom dále rozširovala do sídelního útvaru.

O existenci obchodní křížovatky svědčí nejvýznamnější kelečský archeologický nález - Kelečský poklad, objevený v roce 1938 Janem Hradilem. Poklad – zlomkové stříbro původně zabalené v konopném plátně uložené v keramické nádobě – je nyní uložen ve Vlastivědném muzeu v Olomouci, malá část v Muzeu a galerii v Hranicích.

První písemné zmínky o území Kelče pocházejí ze začátku 12. století – jako listina shrnující majetek biskupa Jana II., v níž jsou zmíněny Sazany. Název Kelč se v písemných pramenech poprvé objevuje až roku 1201, jde však o falzum z počátku 14. století. První pravá zmínka o Kelči pochází z roku 1247.

V průběhu 13. století prošla Kelč velkým rozkvětem, na přelomu 14. a 15. století pak ale naopak přichází vlivem válek úpadek a zpustošení města. V 16. století získává Kelč privilegium na pivovar a vznikají zde první řemeslnické cechy. Třicetiletá válka je potom opět přičinou dlouhodobého úpadku rozvinutého města a jeho proměnou ve vesnici. Městem se Kelč stává až na konci 18. století. V 19. století se přes velkou snahu představitelů města nepodařilo zřídit v Kelči železnici; přestože již bylo vybráno a připraveno místo pro nádraží, zvítězil nakonec návrh na zřízení zastávky v Kunovicích. To vedlo k dalšímu zaostávání Kelče v oblasti průmyslu.

Známou se ovšem v této době stala Kelč díky jejímu specifiku – dýmkarství. Vyrábělo se zde mnoho druhů dýmek, ty se prodávaly nejen v Rakousku - Uhersku, ale i v zahraničí, dokonce až v Americe. Postupně ale i toto řemeslo ustoupilo.

Historie Kelče se samozřejmě dotkly i obě světové války – v 1. svět. válce padlo 25 kelečských občanů, 29 bojovalo v československých legiích; za 2. světové války bylo 33 kelečských občanů vězněno, 15 z nich se z vězení nevrátilo.

Zajímavostí (jejímž uměleckým ztvárněním je film kelečského rodáka Vojtěcha Jasného Všichni dobří rodáci) je vývoj po únoru 1948, kdy zde nový režim narazil na odpor.

Od roku 1992 je v Kelči zřízena městská památková zóna a status města byl obnoven v roce 1994.

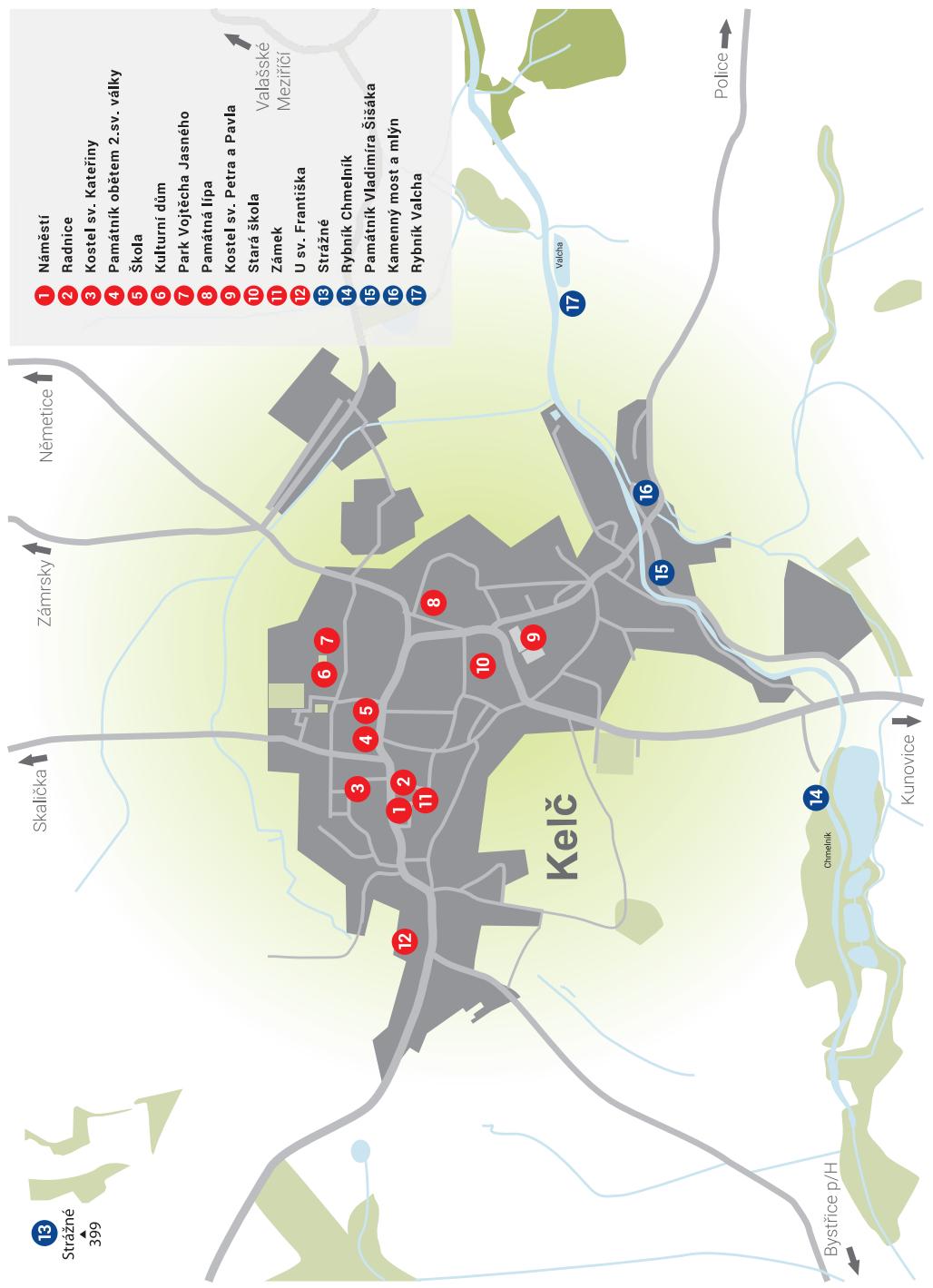
V roce 1980 byly ke Kelči připojeny sousední obce Němetice, Komárovice, Lhota u Kelče a Babice.

K významným kelečským osobnostem patří Tomáš Fryčaj (1759–1839), jeden z prvních moravských buditelů, kazatel, spisovatel; František Pastrnek (1853–1940), jazykovědec, profesor UK; Jaroslav Křička (1882–1969), hudební skladatel, profesor pražské konzervatoře; Petr Křička (1884–1949), básník; Vojtěch Jasný (1925), filmový režisér.

Naučná stezka KELČ

Naučnou stezku tvoří dva okruhy. Malý okruh začíná na náměstí, vede centrem města a památkovou zónou a seznamuje návštěvníky především s historickými, kulturními, ale i přírodními památkami. Má 11 zastavení a měří 2,4 km. Velký okruh začíná rovněž na náměstí a propojuje významné krajinné prvky s historickými objekty města. Měří 12,5 km a je vhodný i pro cyklisty. Stezka je doplněna kovovými informačními tabulemi v obci, dřevěnými informačními panely u rybníka Valcha a na vrchu Strážném a odpočívadly na Strážném a u rybníka Chmelník.

1

2

1 Náměstí

Náměstí je součástí památkové zóny města. Ke kulturním památkám patří zámek, radnice a měšťanské domy čp. 6, 12, 15, 25 a 31. V posledních letech se opravují i fasády obytných domů, přičemž si ale stále zachovávají původní architektonický ráz. V roce 2015 proběhla rozsáhlá rekonstrukce celého náměstí. Stará kašna byla nahrazena moderním vodním prvkem. Rozšířil se i počet parkovacích míst pro osobní automobily. V horní části náměstí (čp. 27) se nachází rodný dům českého jazykovědce a slavisty Františka Pastrnka, v dolní části (čp. 6) rodný dům Tomáše Fryčaje, moravského buditele a spisovatele.

Před zámkem stojí Památník národního osvobození s bustou T. G. Masaryka. Historie tohoto památníku odráží proměny naší společnosti. Byl postaven jako pocta mužům padlým v první světové válce. Památník byl zdařilým sochařsko-architektonickým dílem, jehož střed tvořil

3

4

1 2 3 4 Náměstí

kamenný šestiboký kvádr – pylon, na jehož boční plochy navazovala do stran rámová ramena. Na zbylých třech plochách středního pylonu mezi rameny byly umístěny bronzové portrétní reliéfy francouzského, italského a ruského legionáře a pod nimi desky se jmény padlých a nezvěstných kelečských občanů. Celek byl završen nadživotní bustou prezidenta ČSR T. G. Masaryka. Slavnostní odhalení proběhlo v červnu 1930. O deset let později vyšlo nařízení o odstranění pomníků T. G. Masaryka. Bystu z památníku v Kelči se podařilo díky místním občanům schovat (uvádí se, že byla zakopána na zahradě jednoho z nich). Po skončení 2. světové války byla bysta znova osazena na památník a přečkala zásluhou předsedů MNV i pohnutou dobu po roce 1948.

Teprve období příprav oslav „700 let města Kelče“, chystané na rok 1975, přineslo likvidační zásah do celého památníku. Bysta byla uložena v pobočce Okresního vlastivědného muzea Vsetín ve Valašském Meziříčí. Bronzové desky se jmény padlých byly přemístěny na nový památník s názvem Mírový motiv (mohutná ruka s holubicí) a kamenné součásti památníku byly vyvezeny na skládku. Po roce 1989 se začalo jednat o obnovení památníku. Slavnostní odhalení obnoveného památníku proběhlo 10. 6. 1990, symbolicky po šedesáti letech od jeho prvního odhalení v roce 1930 na stejném místě.

Významným prvkem náměstí je socha Jana Nepomuckého z roku 1709. Sochu nechali postavit kelečští měšťané na vlastní náklady jako poděkování sv. Janu z Nepomuku.

- 1 Bysta T. G. Masaryka
- 2 Památník národního osvobození
- 3 Socha sv. Jana z Nepomuku
- 4 Radnice – historické foto
- 5 Radnice (2014)

2 Radnice

Radnice byla vystavěna pro účely správní i šenkovení v letech 1647–1649 na místě, kde původně stály měšťanské domy Jana Martina Ondrů a Šebestiána Hrnčíře. O tom svědčí tzv. gruntovní registrace, pořízená v roce 1622.

Pod celou radnicí jsou prostorné a chladné sklepy, jako pod každým šenkovením domem na náměstí. Přízemní místnosti mají klenuté stropy. Po levé straně vchodu se nacházela velká zasedací síň (dnešní obřadní síň), za ní kuchyně a světnice pro obecního sluhu. Po pravé straně byly šenkovení místnosti, do nichž se vcházel zvláštním vchodem z uličky přes tmavou místnost, zvanou očistec. V roce 1853 radnice vyhořela. Po ohni byla radnice opravena a první poschodí upraveno na dva byty. Posledním nájemcem radničního šenku byl po 7 let pan Vinkler (1886–1893). Po skandálním a záhadném

4

5

zmizení významného sedláka v tomto šenku byl šenk v roce 1893 zrušen. Za starosty Jana Strnadla byl boční vchod zazděn a místnosti přeměněny na kanceláře. Znak města Kelče, zdobící průčelí radnice, nese letopočet 1553, což je rok, kdy město převzalo biskupský znak i do pečetidla.

V obřadní síni starobylé radnice se konají svatby, vítání občánků, slavnostní udílení cen a další místní akce.

1 2 3 Interiér radnice

1

2

3

4

4 Kostel sv. Kateřiny
– historické foto

3 Kostel sv. Kateřiny

Filiální kostel sv. Kateřiny (lidově nazývaný Kateřinka) se nachází v těsné blízkosti náměstí, v historickém Novém Městě. Jedná se o jednolodní stavbu s kněžištěm nepravidelného půdorysu zaklenutým na pruské klenby. Chrámová obdélná loď je plochostropá, k západnímu průčelí chrámu přiléhá hranolová věž se zvonicovým patrem. Původní kostel nechal stavebně obnovit a znova vysvětit olomoucký biskup Stanislav Pavlovský roku 1580. Dnešní podoba této sakrální památky je výsledkem barokních a především pozdějších přestaveb v 19. a 20. století. Kostel stojí na základech staršího středověkého objektu, jehož existenci potvrdily archeologické průzkumy v 90. letech 20. století. Historické počátky stavby kladou archeologové již ke konci 14. století. První písemná zmínka o chrámu Matky Boží

1

2

a sv. Kateřiny pochází pak z roku 1429. Některé kronikářské záznamy hovoří v dokonce o existenci ženského kláštera, ovšem to se zde archeologům prozatím nepodařilo ani zčásti potvrdit.

Především vinou požárů pocházel chrám následující staletí mnoha stavebními úpravami. Dne 16. ledna 1647 vypálila město Kelč švédská vojska. K obnově kostela sv. Kateřiny došlo v roce 1655. Až do konce 18. století chyběla kostelíku věž, bezprostředně vedle něj stála patrně jen dřevěná zvonice se dvěma zvony. Nejpozději roku 1806 však zde již věž stát musela, protože se o ní zmiňuje i chrámový inventář. Vedle stavební historie měl pohnuté osudy i samotný provoz liturgických obřadů. Na konání bohoslužeb se museli měšťané s téměř každým nastupujícím farářem dohodnout. Roku 1786 byl kostel dokonce na čas odsvěcen, přímo v chrámu byla zřízena sýpka. Roku 1794 však kelečská obec

3

4

František Tomášek

- 1 Interiér kostela sv. Kateřiny
- 2 Kostel sv. Kateřiny
- 3 Kardinál František Tomášek
- 4 Kardinál František Tomášek
- 5 Pamětní deska F. Tomáška

požádala o znovuobnovení bohoslužeb, vyhovělo se jí pod podmírkou, že bude hradit veškeré náklady související s provozem a běžnou údržbou. Když však v roce 1852 kostel po zásahu blesku kompletně vyhořel, na nákladnou obnovu se nedostávalo prostředků. Teprve po sbírce mezi věřícími byl chrám v roce 1874 otevřen. Během 20. století probíhaly pak další nezbytné stavební opravy. Roku 1933 došlo v chrámu ke zřícení stropu v kněžišti, po nutném stavebním zásahu se zde ujal dekorativní malířské výmalby akademický umělec Josef Hapka, otec známého hudebníka Petra Hapky. Zachytil zde výjevy Narození Páně, Kristus Dobrý pastýř a Kristus v Getsemanské zahradě. Současný mobiliář a další umělecké památky pocházejí převážně z 20.–30. let 20. století. Výjimku tvoří obraz sv. Ferdinanda, původně umístěný v kelečském kostele sv. Petra a Pavla, jenž namaloval roku 1848 Jan Prachař, malíř z moravského Šternberka.

V letech 1927–1935 působil v Kateřinci pozdější kardinál František Tomášek (upomíná na něj pamětní deska u vchodu). Jako katecheta zde vyučoval náboženství, ve svém volném čase se aktivně věnoval zejména spolkové činnosti (Orel) a práci s dětmi (loutkovému divadlu nebo pozorování hvězd). Dne 9. 4. 1997 byl kostel sv. Kateřiny ministerstvem kultury prohlášen za kulturní památku. V letech 1997–1998 zde před plánovanou rekonstrukcí proběhl archeologický a stavebně historický výzkum, který značně upřesnil nejstarší historii kostela. Oprava kostela v následujícím desetiletí (1998–2009) vyžadovala zejména sanaci vlhkého zdíva, proměnu fasády a odstranění olejového nátěru u vstupního portálu. Došlo také k obměně mobiliáře (ambon a hlavní oltář). Roku 2007 se tato sakrální památka stala církevním majetkem, slouží nadále k bohoslužbám i ke kulturním akcím farnosti.

5

4 Památník obětem 2. světové války

U památníku, stojícím původně na náměstí, se konávaly různé společenské akce. Socha Mírový motiv (vyrobena z bronzu) pochází z roku 1975, odhalení plastiky proběhlo při oslavách 700 let města Kelče. Na pomníku byla vytesána jména obětí první a druhé světové války. V roce 1990 se bronzové desky se jmény obětí 1. světové války vrátily na původní Památník národního osvobození na náměstí.

Během rekonstrukce náměstí v roce 2015 bylo rozhodnuto, že novým a důstojným místem pro památník obětem 2. světové války bude prostranství u základní školy.

1

1 Původní umístění památníku obětem 2. sv. války na náměstí

2 Základní škola v Kelčí

5 Základní škola

Myšlenkou postavit v Kelčí úplně novou budovu školy se už v roce 1877 zabýval František Křička, tehdejší ředitel staré školy. Tuto myšlenku uskutečnil nadučitel Antonín Svěrák.

Základní kámen byl položen v neděli 25. 11. 1900 nalevo od hlavního vchodu. Do schránky kamene byla vložena pamětní listina podepsaná všemi zástupci místních spolků a přiložena i zpráva o životě města.

Architektem stavby byl M. Urbánek, stavbu provedla firma stavitelů Konečného a Nedělníka z Prostějova za částku 176 000 korun. Celkové úpravy činily 231 500 korun. Na stavbě pracovali především místní obyvatelé.

Slavností vysvěcení místním farářem se uskutečnilo 1. 6. 1902. Prvním ředitelem se stal František Dušek. Slavný školní rok 1902/1903 začal 17. 9. a skončil 30. 7. V témež roce zde začal

učit Vojtěch Jasný, významná osobnost pro kelečské školství i historii, starosta Jednoty Sokol, zakladatel místního parku, člověk mimořádně morálně a charakterově čistý. Pro svou pokrokovost a vlastenectví byl vězněn v koncentračním táboře Osvětim. Tam v roce 1942 ve věku 57 let zemřel. Ve vestibulu školy je umístěna jeho pamětní deska, slavnostně odhalena 28. 6. 1968.

Ve školním roce 1918/1919 byla ve školním dvoře zasadena lípa na počest vzniku samostatného československého státu.

Během 2. světové války byli ve škole ubytováni vojáci, v květnu 1945 sloužila budova jako polní nemocnice. V dalších letech (za působení ředitele O. Flajšara) se škola postupně rekonstruovala. V roce 1979 začala výstavba nové části školy. Modernizace budov školy stále pokračuje.

4

5

6

7

- 1   2 Interiér základní školy
- 3   Vojtěch Jasný
- 4   Pamětní deska V. Jasného
- 5   Bysta J. A. Komenského
- 6   Bysta F. Palackého
- 7   Průčelí základní školy

6 Kulturní dům

Kulturní dům byl postaven po vzniku Tělovýchovné jednoty Kelč jako náhrada za zbouranou starou sokolovnu. Výstavba začala 4. 9. 1956. Dokončena a veřejnosti předána byla 28. 10. 1958.

Zbudováním důstojného kulturního stánku se v Kelči rozvíjela kulturní činnost pod vedením „Sdružení kulturního zařízení“. Velký sál a jeviště slouží pro hudební produkce známých skupin, divadelní představení místních ochotníků, příležitostné oslavy, schůze, tanecní zábavy a jiné společenské akce.

V následujících letech bylo vybudováno hřiště na kopanou a odbíjenou a kuželna.

V roce 1999 přibylo víceúčelové hřiště, v roce 2013 dětské hřiště, v roce 2018 workoutové hřiště.

2

1 2 Babí léto

3 Kulturní dům

4 Kelečské slavnosti

V letech 2006–2008 proběhla celková rekonstrukce budovy v nákladu cca 30 milionů korun.

Kulturní dům a celý areál kolem kulturního domu slouží dnes především široké veřejnosti. Konají se zde soukromé (svatby, oslavy), ale i společenské akce (divadelní představení, plesy, koncerty, zábavné programy apod.).

Poslední víkend v červnu je již od roku 1996 vyhrazen pro městskou společenskou akci – Kelečské slavnosti, dříve Kelečský jarmark, který navázal na slavné poutě k oslavě svátku sv. Petra a Pavla.

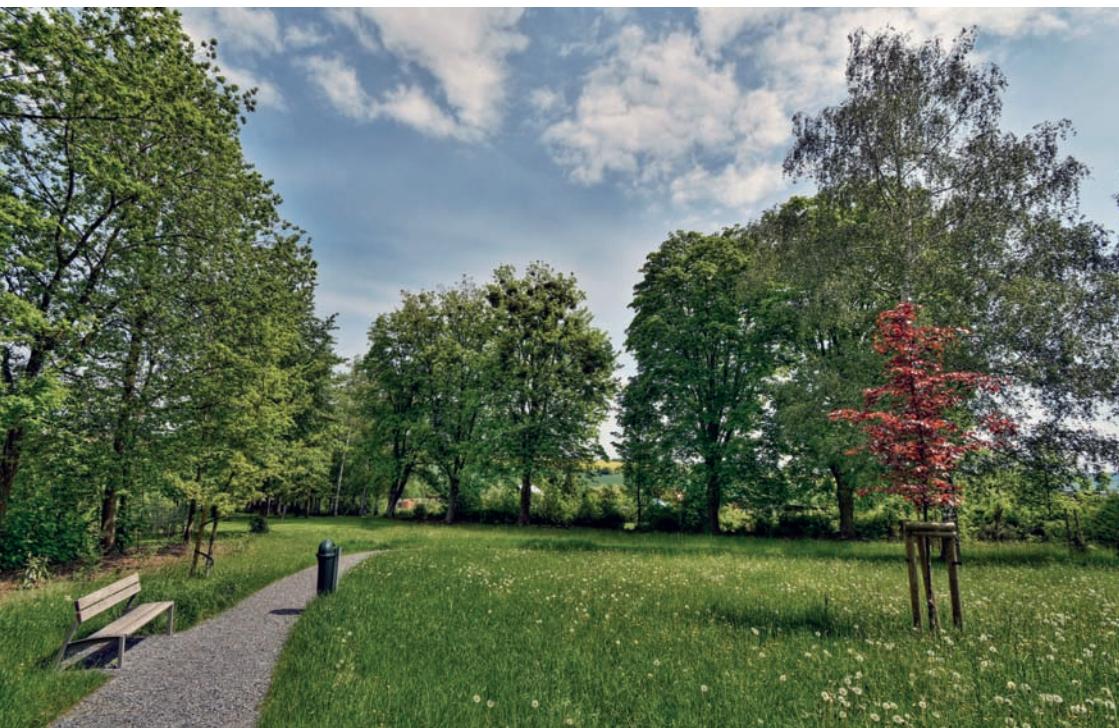

7 Park Vojtěcha Jasného

Park byl vybudován na pozemku bývalé cihelny. O jeho vznik se v roce 1936 zasloužil Vojtěch Jasný, tehdejší ředitel školy. Všechny práce – výsadbu stromů a okrasných keřů řídil sám. Celý projekt (výstavba hřiště pro školní mládež a městský park) vypracoval architekt František Váňa z Valašského Meziříčí.

Revitalizace parku proběhla v letech 2014–2015. Rozloha je 20 020 m².

Dnes je park místem pro relaxaci, odpočinek i procházky. Zvlášť v letních horkých dnech poskytuje stromy v parku příjemný stín.

Stromy a keře:

Katalpa trubačovitá (*Catalpa bignonioides*)

Platan javorolistý (*Platanus acerifolia*)

Jasan ztepilý (*Fraxinus excelsior*)

Bříza bělokorá (*Betula pendula*)

Dub červený (*Quercus rubra*)

Lípa malolistá (*Tilia cordata*)

Javor mléč (*Acer platanoides*)

Liliovník tulipánokvětý (*Liriodendron tulipifera*)

Jilm (*Ulmus*)

Jedlovec kanadský (*Tsuga canadensis*)

a další...

8

Památná lípa

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) – obvod kmene 250 cm a výška cca 18 m.

Lípa, náš národní strom, uchvátí svou mohutností, poskytne stín a v době květu provoní celé okolí. Na tomto místě můžete na své cestě naučnou stezkou spočinout pod korunou stromu a chvíli tak být součástí přírody.

1

2

Památná lípa velkolistá
(*Tilia platyphyllos*)

9 Kostel sv. Petra a Pavla

Kostel sv. Petra a Pavla náleží k nejvýznamnějším historickým stavbám města. Nachází se na vyvýšeném místě v katastru Starého Města Kelč. Nedaleká osada Posvátno v minulosti plně náležela kelečské faře a byla na vedení města až do roku 1942 téměř nezávislá. Jedná se o jednolodní budovu na půdorysu latinského kříže s půlválcovým presbytářem, na hlavní ose k průčelí kostela je k lodi konkávní přízdívka umístěna hranolová věž. U obou postranních rámenných byly v přízemí zřízeny kaple a v patře oratoře (na levé straně kaple Panny Marie Bolestné a na pravé straně prostor sakristie), vchod do krypty se nachází u paty věže na pravé

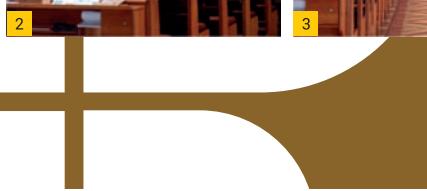
straně, na levé straně je umístěn přístup na věž. Odhadované rozměry chrámu činí – délka 38 m, šířka 18 m, výška po klenbu lodi 18 m. Ke kostelu přináležel již od jeho založení hřbitov, pohřbívat se zde přestalo na počátku 20. století. Kelečský chrám zůstává dodnes místem každodenních bohoslužeb.

Stručná stavební historie

Nejprve menší dřevěný kostel bez věže (pouze se samostatnou zvonici) se zde poprvé připomíná kolem roku 1247. O původním středověkém vybavení chrámu nemáme mnoho informací, v pramenech však již nacházíme zmínky o zasvěcení sv. Petru a Pavlu. V průběhu následujících staletí (zejména ve druhé polovině 16. století) sílí hlasy po obnově či zcela nové stavbě kostela, realizaci se však do cesty postavila vedle nedostatku financí i nízká pracovní morálka farníků a také časté střídání farářů. Roku 1582 se kostel pouze nově zaklenul díky přispění biskupského mana Václava Choryňského z Ledské. Na dlouhou dobu pak stavební práce ustaly kvůli rozsáhlému požáru města (1617) a celkově komplikované době třicetileté války. Roku 1736 se ke staré chrámové lodi přistavila kamenná věž, jež zřejmě nahradila předchozí renesanční stavbu věže. Nad vchodem do kostela tehdy osadili znak tehdejšího olomouckého biskupa, kardinála Wolfganga, hraběte ze Schrattenbachu. Tento znak je tu dodnes k vidění. Roku 1776 za faráře Josefa Klugera byl položen základní kámen ke stavbě nové kostelní lodi, dílo se dokončilo roku 1784. Za působení prvního kelečského děkana Jana Karla Kuschnika došlo roku 1805 k dodatečnému zvýšení věže o 6 sáhů.

1 Fara

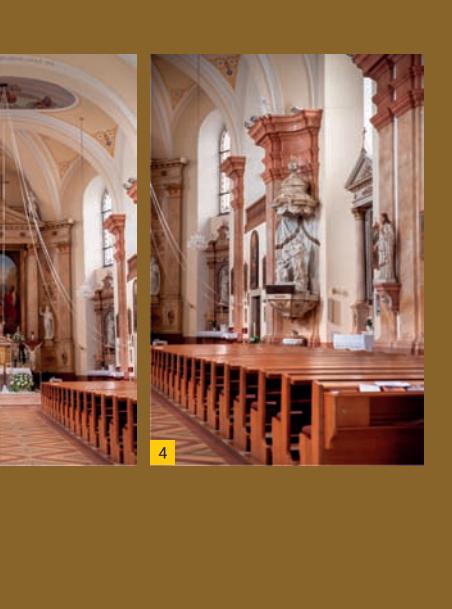
1 2 3 Interiér kostela sv. Petra a Pavla

Interiér chrámu

Vnitřní vybavení chrámu pochází převážně z poloviny 19. století, ústřední dominantu tvoří mohutná architektura hlavního oltáře s obrazem sv. Petra a Pavla od vídeňského akademického malíře Antona Pettera z roku 1846. Formální uspořádání hlavního i postranních oltářů nese znaky dobového empírového či novohistorického stylu. Všechny zdejší oltáře dodala dílna Františka Koblischky ze Štramberka v letech 1846–1847, zhotoveny jsou technikou umělého mramoru. Na postranních oltářích jsou k vidění obrazy Ignáce Bergera mladšího z Nového Jičína (Immaculata a Anděl strážný) a díla dosud neznámého malíře z přelomu 18.–19. století (Ukřižování a Sv. Jan Nepomucký). Sochařská výzdoba kostela je pak spíše novodobá z 20.–30. let 20. století. Nástěnné malby v lodi zobrazují tzv. České nebe,

1

Muzikantské nebe, Pannu Marii Svatohostýnskou a Krista Dobrého Pastýře, zhotovil je Jan Daněk z Letovic roku 1941.

Funerální památky a plastika

Kelečský chrám sloužil v minulosti jako místo posledního odpočinku pro řadu příslušníků šlechtických rodin (mimo jiné držitele Choryně, Skaličky a Branek). Vzácnými doklady pohřební plastiky jsou dodnes dva dochované pískovcové náhrobníky, naleží Hynku Sevěřskému z Kuličova (zemřel 1653) a Ottovi Ferdinandovi, svob. pánovi Kaldtschmidtovi z Eisenbergu (zemřel 1761). Centrální hrobka by se patrně měla nacházet na rozhraní lodě a kněžiště, předpokládané jsou pak i další prostory v lodi a pod kaplí Panny Marie Bolestné. Dodnes přístupným pohřebním místem je hrobka rodu Saint-Julien von Walsee, držitelů skaličského léna v letech 1807–1854. Poslední

2

3

- 1** Kostel sv. Petra a Pavla
- 2** Erb kardinála Wolfganga Hannibala
- 3** Hlavní oltář
- 4** Mše svatá
- 5** Misijní kříž

4

5

místo svého odpočinku zde nalezli říšský hrabě František Xaver v. Guyard (1756–1836) a jeho druhá manželka Josefa Urbana, rozená říšská hraběnka Lodron-Laterano (1756–1836).

Novodobé dějiny chrámu a dnešní činnost ve farnosti

V 60.–70. letech 20. století za působení faráře Jana Marečka prošel kelečský chrám sv. Petra Pavla řadou oprav a úprav - mimo jiné zřízení sociálního zařízení u kostela, odvodnění kostelní budovy, pokrytí střechy měděným plechem. Zvlášť významným činem tohoto podnikavého kněze zůstane pořízení nových zvonů v roce 1957. Posvětil je tehdy přímo otec kardinál František Tomášek, arcibiskup pražský, který v Kelci dříve působil jako katecheta. Nejmenší zvon Václav má nápis „*Nedej zahynouti nám i budoucím*“, prostřední zvaný Poledňák, „*Petře a Pavle, k Marii za nás volejte zdrávas*“ a největší zvon nese jména evangelistů Jan, Lukáš, Marek, Matouš, a nápis „*Králi slávy přines nám mír*“.

Po roce 1990 za působení faráře Františka Krále došlo k celkové úpravě zdejšího prostoru kněžiště podle nařízení Druhého vatikánského koncilu, byl pořízen nový mramorový obětní stůl i ambon, v kněžišti byla položena nová mramorová dlažba, vedle toho byly zakoupeny zcela nové pneumatické varhany a dva křišťálové lustry. Na začátku nového století a tisíciletí byla rovněž provedena sanace omítky do výšky 2 m, vymalován vnitřek kostela a pořízen nátěr fasády.

Okolí chrámu

Křížová cesta

Za děkana Franze Kaffky se roku 1828 zřídilo u hřbitovní zdi čtrnáct zastavení křížové cesty.

Ještě téhož roku byly namalovány obrazy na železném podkladě, sami farníci zbudovali třináct zastavení, dodnes stojící kamenný kříž aby čtrnácté zastavení při této příležitosti opravili. Roku 1829 byla již hotová křížová cesta vysvěcena. Roku 1934 se jevilo jako nezbytné pořízení nové křížové cesty kolem kostela. Toho roku namaloval neznámý malíř nové obrazy na měděném plechu a farníci opravili poškozená zastavení. Sochař R. Doležel z Olomouce zhotovil sochy sv. Cyrila a Metoděje v umělém kameni, které byly ihned osazeny nad schodiště na bývalý hřbitov. Křížovou cestu i nová sochařská díla ještě v září 1934 posvětil tehdejší kelecký duchovní správce P. Eduard Sasín (1931–1941). V roce 2018 byly obnoveny nápisy, opraveny chodníčky a před obrazy se dodatečně instalovala chránícíplexiskla.

Kaple padlých

Kaple vznikla přestavbou staré márnice na starém hřbitově roku 1930. V kapli se nachází oltář, po stranách se uvádí jména padlých z 1. světové války.

Befarko

Nedaleké farní středisko „Befarko“ vzniklo v době působení otce Jana Bleši, kdy farníci původní myšlenku obnovy polorozpadlých farních chlévů dotáhli do zdárného konce. Bezbariérové farní a komunitní centrum slouží veřejnosti pro volnočasové aktivity a jako zázemí pro pořádání různých společenských i farních akcí. Nákladná rekonstrukce si v letech 2011–2017 vyžádala okolo jednoho milionu korun. Pro účely oprav se vyhlásily dvě veřejné sbírky, jež vynesly přes 300 tisíc korun, všem štědrým dárcům patří za pomoc upřímné díky.

- 1 Křížová cesta
- 2 Kaple padlých
- 3 Kostel sv. Petra a Pavla

10 Stará škola (Muzeum bratří Křičků, Penzion)

První zprávy o škole se objevily už před rokem 1415. Další záznam pochází až z r. 1714, kdy byla škola v Pastrnkově chalupě vedle starého hřbitova. V jedné místnosti se učilo 200 dětí. Budova této „nové“ školy se začala stavět až vr. 1820, měla jen 2 třídy a 2 byty pro učitele a učilo se tam 240 dětí v 1. třídě a 180 ve 2. třídě.

V roce 1877 sem nastoupil učitel František Křička, založil školskou kroniku, zasadil se o pravidelnou docházku dětí a také o to, aby byly otevřeny další třídy – 4., 5. a 6. (předtím se učilo ve 3 třídách 697 dětí. Kromě toho, že prosadil stavební úpravy školy, zabýval se myšlenkou

postavit úplně novou budovu školy. Roku 1895 se stal nadučitelem Antonín Svěrák, a ten myšlenku postavit novou školní budovu uskutečnil. (zastavení č. 5 – budova základní školy).

Roku 1882 se zde narodil Jaroslav Křička – český skladatel a sbormistr, autor vokálních děl, sborových cyklů, děl pro děti, oper, orchestrálních děl, kantát, klavírních skladeb aj., v roce 1884 Petr Křička – český básník a překladatel a v roce 1886 Pavla Křičková – česká básniřka hudebních a vtipných veršů, vhodných pro mládež, často zhudebněných.

Sourozenci Křičkovi v Kelči prožili rané dětství a svým životním dílem rodnu obec proslavili. V roce 1961 byla uspořádána slavnost k odhalení pamětní desky bratrů Křičkových na budově staré školy. Dnes je sourozencům Křičkovým věnována jedna místnost v přízemí budovy.

1

1 Sourozenci Křičkovi

2 3 4 5 6 Stálá expozice
Dýmkařství v Kelči

2

3

2

4

5

6

Zde je zároveň i stálá expozice Dýmkařství v Kelči. Počátek i zánik tohoto pro Kelč významného řemesla je zahalen hustým oblakem dýmu. Pravděpodobný zrod fajkářství zde podle některých badatelů spadá už do 18. století, s jistotou, podloženou písemnými doklady, o něm však můžeme hovořit až ve století následujícím. Největšího rozmachu dosáhlo v 60. letech 19. století, kdy bylo v městečku napočítáno 13 dýmkařských mistrů a 73 tovaryšů a pomocníků. V té době bylo řemeslem výnosným, proto se jím živila nebo přivydělávala spousta obyvatel Kelče. O značené oblibě produktů kelečských fajkářů svědčí jednak jejich široké odbytiště, jednak pestrá nabídka výrobků. Dýmky se prodávaly nejen po celé Moravě, ale využávěly se i do Prahy a za hranice českohrálovství – do Polska, Rakouska, Uher i za oceán do Texasu (jedna z dodávek údajně ztroskotala na lodi Titanic). Dýmky byly nazývány třeba podle tvaru, který připomínaly, jako např. mostky, kozí brady, šestihranky, nebo podle místa, kam byly exportovány, jako znojemky, brodky, vídeňky, slovenky, uherky aj.

V současné době slouží budova jako penzion pro seniory.

Pozn.: Zde můžete navázat na velký okruh – cestou kolem hřbitova (směr Kunovice) dojdete k bodům č. 14–17 – rybník Chmelník, poté podél pravého břehu řeky Juhyně k památníku Vladimíra Šišáka, Mlýnu a rybníku Valcha. Trasu můžete projít i opačným směrem. V obou případech budete pokračovat malým okruhem k bodu č. 11 – zámku na náměstí.

11 Zámek

Pozdněgotický zámek z let 1585–1596, renesančně upravený v 17. století a barokně v druhé polovině 17. století. Původně zde stávala tvrz, která sloužila jako správní budova pro kelečské panství, odkoupené od Oty Černého II. Biskupem Jindřichem Zdíkem v roce 1126 pro biskupství olomoucké. Bruno ze Schauenburku si ji pro své bývání a úřadování upravil, neboť se zde několikrát zdržoval, maje město Kelč ve zvláštní oblibě a „nejeden list tu svým jménem i pečetí opatřil.“ Roku 1424 bylo město i tvrz Tábority vypáleny a v roce 1429 byla tvrz zvana „zámkem páně,“ kdež nyní je městečko. Bratři Jan a Beneš

1

2

1 Nádvoří zámku

2 Erb nad vchodem zámku

3 4 Zámek

z Heršic vystavěli tvrz novou. Vojsko krále Matyáše „hrad Kelč“ dobylo, škůdcové v něm nemilosrdně pobiti a pověstný Zich Kelečský pověšen. V letech 1584–1592 nechal biskup Stanislav Pavlovský vystavěti „v nově“ zámek v nynější podobě. Stavěl jej Jakub Vlach, zedník se svými tovaryši. Stavba zámku byla jednou z přičin selské vzpoury v roce 1589, která byla mocí potlačena. 6. 1. 1647 bylo město Švédy spáleno. Měšťané utekli do zámku, kde se ubránili. Po švédských válkách zámek obnovil biskup Karel z Lichtenstejna a Kastelkorna. 17. 6. 1742 zámek vyhořel i s osmi přilehlými domy. Od té doby byl neobydlen a pustl. Správa byla převedena do zámku ve Všebořicích. Na počátku tohoto století zámek úplně sešel. Za 1. světové války byli do zámku nastěhováni haličtí židé a měli tam i svoji školu. V roce 1924 odkoupil z parcelace zámek, dvůr s 3 ha, 61 a 67 m² spolek Božena Němcová a byl přenechán České zemské péči na Moravě (ČZPM) v Brně, která v něm zřídila ústav pro děti duševně úchylné s pomocnou školou. V roce 1956 byl ústav přeměněn na Zvláštní internátní učňovskou školu.

V současné době je v zámku odborné učiliště a je veřejnosti nepřístupný.

3

4

12 U sv. Františka

Boží muka u sv. Františka tvoří zděný šestihranný sloup o průměru asi 1 m. V jeho výklenku je za sklem obraz sv. Františka z Assisi. Muka stála původně na vyvýšeném břehu na rozcestí Bystřické a Hranické ulice. Při úpravě a rozšíření silnic byla přemístěna za dvorskou zahradu, při tom zásahu byly v základech nalezeny lidské kosti. Ty byly uloženy do základu na novém místě. Nález kostí svědčil o tom, že toto místo bylo místem tragického skonu člověka.

- 1 Boží muka u sv. Františka
- 2 Sv. František z Assisi

3

Cesta na Strážné

13 Strážné – naleziště pokladu

V říjnu roku 1938 nalezl Jan Hradil z Kelče při vyorávání brambor na vrchu Strážné rozbitou hliněnou nádobku s příměsí tuhy, která obsahovala na 220 stříbrných mincí a mnoho jejich úlomků včetně rozlámaných stříbrných šperků. Na první pohled staré předměty byly pokryty měděnkou a zabaleny do hrubé plátěné tkaniny. Šťastný, tehdy jen čtrnáctiletý, nálezce spolu s rodiči místo ještě prohledal a vzal svůj objev domů. Zpráva o nálezu se rychle roznesla a jeho majitelé byli vystaveni před otázkou, jak s ním dál naložit. Díky jejich velkorysosti a příznivé souhře okolností se podařilo celý soubor předat odborným institucím a zachránit jeho informační hodnotu pro pozdější numismatické zkoumání. Menší část kelečského pokladu čítající 13 stříbrných mincí a šest stříbrných úlomků jednotlivých šperků byla prodána do Městského muzea v nedalekých Hranicích. Větší část obsahující 212 mincí a 160 g sekáneho stříbra spolu s kusy plátna a nádoby byla získána díky iniciativě kroměřížského kanovníka Mons.

Tomáše Kubíčka do sbírky muzea Vlasteneckého spolku musejního v Olomouci. V roce 1939 pak proběhla v Národním muzeu první numismatická analýza a vyhodnocení tohoto do té doby na našem území neobvyklého nálezu.

Jeho obsah i s ohledem na pozdější dohledávky a detektorové průzkumy dnes tvoří 798 celých stříbrných evropských mincí a jejich úlomků, 58 nepřidělených mincovních zlomků, 1 stříbrná arabská mince a 1 222 zlomků arabských stříbrných mincí. Stříbrné šperky jsou pak zastoupeny 306 zlomky. K dispozici je v muzejních sbírkách také osm fragmentů textilie a sedm úlomků keramické nádoby. Nejpočetnější soubor uchovává Vlastivědné muzeum v Olomouci, výrazně menší soubory jsou ještě deponovány v Národním muzeu v Praze, Moravském zemském muzeu, v Muzeu a galerii v Hranicích na Moravě, Muzeu regionu Valašsko či v soukromých sbírkách. Základní chronologicko-geografické vymezení mincovního i nemincovního materiálu

1 2 Foto z výstavy v roce 2014

3 Šperk, zlomek lunicovitého závěsku, stříbro

4 Řím-císařství, Traianus (98–117), mincovna Řím, stříbrný denár

5 Byzanc, Jan Zimisces (969–976), mincovna Konstantinopol, stříbrný miliareiso

6 Bavorsko, Jindřich II. (955–976, 985–995), mincovna Řezno, stříbrný denár

z kelečského pokladu je následující:

4

98–1117 Řím

969–976 Byzanc

929–1002 Čechy

997–1038 Uhry

901–1016 západní Evropa (Lotrinsko, Porýní, Fríško, Sasko, Franky, Švábsko, Bavorsko, Provence, Lombardie, Anglie) a denáry tzv. ottoadelheitského a křížového typu

717–997 střední Asie

901–1000 šperky a jejich zlomky

5

Kelečský poklad, uložený do země po roce 999, nejspíše hned v prvních letech 11. století, představuje svým složením (evropské a islámské mince, šperky) typický příklad depotu zlomkového stříbra (Hacksilberfund), jehož hodnota spočívala v celkové hmotnosti drahého kovu. V případě pokladu z Kelče se jednalo asi o jeden kilogram.

6

Tyto nálezy evidujeme především v oblasti Skandinávie, severního Polska a západního Ruska, respektive Pobaltí, přičemž velká část těchto finančních hotovostí byla ukládána také v povodích řek Odry a Visly. Kelečský poklad a od roku 2013 také menší poklad z Kojetína-Popůvku lze zařadit mezi nejjižněji uložené depozytum zlomkového stříbra ve střední Evropě. Oba nálezy dnes dokumentují převládající směnu váženého drahého kovu v obchodních transakcích na konci 10. století a relativní nedostatek ražené mince v peněžním oběhu.

Islámské stříbro proudilo v 8.–11. století z území ovládaného Sámánovci (dnešního Uzbekistánu, Tádžikistánu a jihozápadního Kazachstánu) do Povolží obývaného Bulghary, kde probíhal čílý obchod mezi východními islámskými exportéry stříbra a převážně Vikingy, Rusy, Ugrofiny, Slovany a Chazary, kteří za kvalitní stříbrné mince (dirhamy) směňovali otroky, kožešiny, med, vosk a další komodity. Islámské mince pak putovaly Povolžím do severního Ruska a Skandinávie odkud byly dále transferovány do Pobaltí a Kyjevska. Redistribuce islámského stříbra z Pobaltí směrem na jih proti proudu řek Visly a Odry, již často jen v podobě mincovních zlomků, byla klíčová i pro obchodníky ze Slezska a Moravy. Ti participovali na obchodu s drahým kovem, který kromě islámského stříbra zahrnoval také ve větší míře fragmenty stříbrných šperků.

Ve Slezsku se zmíněný proud zboží ze severu mísil s evropskými mincemi pronikajícími ze západu, a to z oblasti Čech, Bavorska, Švábska, Sasku, Porýní či severní Itálie. Jak dokládají analýzy mincovních nálezů z druhé poloviny 10. století a z počátku století 11., struktura uložených finančních hotovostí byla, pokud šlo o obchodní koridor východ – západ, odlišná. V zásadě lze říci, že v období vikingeské éry

Šperk, perla, stříbro

Šperk, deformovaná perla, stříbro

Šperk, zlomek perly, stříbro

Šperk, zlomek agrafy, stříbro

Šperk, zlomek lunicovitího závěsku, stříbro

Šperk, uzavírací článek, stříbro

Šperk, zlomek nosního oblouku, stříbro

1

- 1 Šperk, zlomek hvězdicovité náušnice, stříbro
- 2 Pomník na místě nálezu kelečského pokladu
- 3 Naučná stezka – zastavení na Strážném

v 10. století, tedy před zavedením či rozšířením vlastních mincí českých knížat, se prostředí střední Moravy a Slezska přimykalo k severovýchodní tzv. dirhamové zóně obchodu, zatímco Čechy zůstávaly v oblasti jihozápadní tzv. bezdirhamové.

Nález z Kelče zcela zásadním způsobem rozšiřuje naše znalosti o podobě dálkového obchodu na konci 10. století.

Památník na vrchu Strážném

Na památku objevení kelečského pokladu byl na vrchu Strážné 26. července 1964 slavnostně odhalen pomník. Jeho osazení bylo dílem Osvětové besedy v Kelči, Muzea bratří Křičků v Kelči a Numismatického spolku. Instalace památníku v podobě balvanu byla realizována v rámci slavnosti s názvem „Osvětu k ochraně historických pramenů“. Samotný kámen byl nazván jako „Numismatický balvan kelecký“. Uprostřed památníku je uložena listina z pergamenu s „pozdravy budoucím“, která má připomínat nález pokladu na vrchu Strážném.

2

3

14

Rybniček Chmelník

Historie vzniku vodní nádrže Chmelník Kelč

Myšlenku vybudovat rybník v lokalitě Chmelník projednalo v roce 1984 vedení města Kelč spolu s českým rybářským svazem, místní organizace Valašské Meziříčí a výborem místní organizace Kelč. Na místě budoucího rybníka se nacházelo štěrkoviště, dále byla lokalita zarostlá dřevinami a znečištěná divokými skládkami apod. V roce 1985 se podařilo zajistit realizaci formou akce „Z“ s financováním ze Státního fondu životního prostředí. V letech 1984–85 probíhaly přípravné práce – těžba a vyčištění plochy a ruční úpravy. Dále bylo potřeba udělat náplastný a výpustný objekt, zpevnit plochu, parkoviště, příjezdovou komunikaci. Vše se uskutečnilo především díky obětavým pracovníkům v akci „Z“ a drobné provozovně MNV Kelč. V roce 1986 proběhly dokončovací práce, ruční úpravy, výsadba zeleně atd.

1

2

Současnost vodní nádrže Chmelník Kelč

Rybniční Chmelník je výrazný krajinný prvek a tvoří ucelenou rybniční soustavu. Je to umělá vodohospodářská stavba, určená k chovu ryb, rekreaci a zároveň plní i funkci přirozeného zadržování vody v krajině. Součástí rybníka je technická vybavenost, která umožnuje vypuštění rybníka (zatím však nebyl nikdy vypuštěn).

Sportovní rybolov začal na Chmelníku v roce 1987. Od roku 1989 je rybník obhospodařován místní organizací Českého rybářského svazu Kelč. Je zde bohatá rybí obsádka, která je zastoupena hlavně kapry, amury, líny, candátý, štíkami, sumci, cejny, okouny, ploticemi, perlínou, jesetery aj. Každoročně je vysazována násada kapra, amura, štíky, candáta a lína.

V posledních letech byly na rybníku Chmelník zaznamenány úlovky kapra přesahující 100 cm, amurů o délce nad 90 cm, bylo zde ulovenno několik štík přesahující délku 95 cm a také se ulovilo několik sumců délky přes 130 cm.

Již několik let se velkým problémem nejen na rybníku Chmelník začíná stávat nekontrolovatelné narůstání početnosti bobra evropského. Bobr škodí na Chmelníku neustálým hrabáním nor s následným poškozením rybničních hrází. Další nemalé škody vznikají ohryzem vzrostlých dřevin, které končí kompletním skácením celých stromů, které byly vysazeny před více jak třiceti léty.

1 Kapr obecný (*Cyprinus carpio*)

2 Bobr evropský (*Castor fiber*)

15 Památník Vladimíra Šišáka

Vladimír Šišák (1919–1944)

Dne 8. 12. 1944 byl v dopoledních hodinách popraven oběšením na lípě železniční dělník z Přerova – český vlastenec Vladimír Šišák. Poprava byla vykonána veřejně pro výstrahu partyzánům operujícím v Kelči a okolí i jako varování obyvatelům města před případnou pomocí těmto skupinám. Popravu nařídilo brněnské gestapo, podobně jako v dalších obcích, kde bylo takto popraveno několik další lidí.

Vladimír Šišák
* 5. 7. 1919 v Přerově
+ 8. 12. 1944 v Kelči

2

Na uctění jeho památky postavili lidé po skončení války pod lípou malý pomníček a u příležitosti 60. výročí osvobození v roce 2005 byla tato lípa prohlášena za památnou.

Lípa velkolistá (*Tilia platyphyllos*) – výška 18 m a obvod kmene 307 cm.

2

1 Pomník Vladimíra Šišáka

2 Památná lípa u pomníku

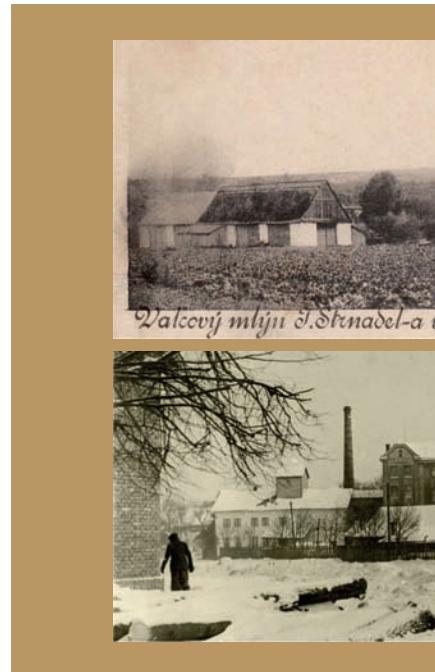
16 Kamenný most a Mlýn

Kamenný most

Původní kamenný most z roku 1912, ozdobný, se čtyřmi pylony a dvěma polokoulemi. Je jedním z mála zachovalých betonových mostů v našem kraji.

1

Mlýn Kelč

Mlýn byl založen v roce 1901 Janem Strnadlem. Malý vodní mlýn, původně přízemní budova, kde se mlelo pomocí vodních kol, byl v roce 1918 přestavěn na parní a vodní. Mlýn nesl název „parní válcový mlýn“. Od roku 1940 je uváděn pod názvem Mlýn Strnadelův. V roce 1941 syn majitele – Ing. Jan Strnadel – přistavěl moderní dvoupatrovou budovu. Celkem bylo v mlýně zaměstnáno 30 lidí. V roce 1948 se mlýn dostal

2

3

- 1 Kamenný most
- 2 Historické foto mlýna
- 3 Jan Strnadel
- 4 5 Historické foto mlýna

pod národní správu. Po znárodnění byl přestavěn na elektrický pohon. Vodní dílo s dvěma turbínami není v provozu asi od roku 1955.

Dnem 1. 9. 1992 byl mlýn privatizován formou přímého prodeje firmě Petr Vavřík, Mlýn Kelč s.r.o. Díky svému umístění na rozhraní Valašska a Hané má zajištěn stálý přísun kvalitní suroviny právě z oblasti Hané. Dnes má mlýn i vlastní balírnu a nabízí celý sortiment pšeničných a žitných mlýnských produktů.

Mlýny v Kelči – jsou svou historickou existencí nepochybně spjaty s davným osídlením. První zmínky o nich pochází z roku 1270, kdy jsou zapsány dva mlýny biskupského panství u Kelče.

Pozn.: Cestou nad mlýnem dojdete ke kapličce zasvěcené Panně Marii Čenstochové. Místo nabízí krásný výhled na celou Kelč.

17

Rybniček Valcha

Rybniček Valcha (sádkový rybník) vybudoval v roce 1973 rybářský spolek v Kelči nákladem 40 000 Kč.

Valcha – fauna – obratlovci

Rybniček Valcha je typickým příkladem spojení přírody a lidského hospodaření v krajině. Vyskytuje se zde především běžné druhy živočichů, ale přece jen se tu u Valchy a po přítoku říčky Juhyně několik zajímavých druhů najde. Například z ptáků je to ledňáček říční (*Alcedo atthis*), žlutošedý konipas horský (*Motacilla flava*), žluna zelená (*Picus viridis*), divoké kachny (*Anas platyrhynchos*), pěnice černohlavá (*Sylvia atricapilla*), červenka obecná (*Erythacus rubecula*), budníček menší (*Phylloscopus collybita*). Drobné savce reprezentuje norník rudý (*Myodes glareolus*) a myšice (*Apodemus sp.*), z větších druhů savců například

2

- 1 Červenka obecná
(*Erythacus rubecula*)
- 2 Konipas horský
(*Motacila flava*)
- 3 Sasanka pryskyřníková
(*Anemone ranunculoides*)
- 4 Křivatec žlutý
(*Gagea lutea*)
- 5 Vrbovka úzkolistá
(*Epilobium angustifolium*)

3

4

5

zajíc polní (*Lepus europaeus*) a srnec obecný (*Capreolus capreolus*).

Valcha – flóra – rostliny

Na břehu rybníka je dominantním druhem olše lepkavá. Olšové dřevo je velmi odolné proti vodě, a proto se dříve používalo při stavbách nejrůznějších vodních děl. Olše často roste s jasanem ztepilým a tvoří takzvané jasanovo olšové luhy. V jejich podrostu můžeme z prvních jarních druhů vidět podběl lékařský (*Tussilago farfara*), sasanku hajní (*Anemone nemorosa*), sasanku pryskyřníkovitou (*Anemone ranunculoides*), křivatec žlutý (*Gagea lutea*), parazitující podbílek šupinatý (*Lathraea squamaria*), prvosenečku vyšší (*Primula elatior*), plicník lékařský (*Pulmonaria officinalis*) a další jarní bylinky. Vrbina penízková (*Lysimachia nummularia*), jinak běžná bylina rostoucí na březích, dokáže růst i pod hladinou vody. S příchodem léta břehy ovládne statná vrbovka úzkolistá (*Epilobium angustifolium*).

Archeologie

Východně ležící tratě Pod Buky a Sekyrky patří mezi významná lokální archeologická naleziště. První z obou tratí obýval přibližně před 3 000 lety v závěru doby bronzové lid kultury lužických popelnicových polí. Výzkum zaniklé pravěké osady zde prováděl J. Očenášek, a kromě sídelních jam zde zdokumentoval hliněnou pec a taktéž objevil keramické tkalcovské závaží, jenž dokládají pokročilou výrobu textilu pomocí vertikálního stavu. Z vedlejší polohy Sekerky pochází nález soudobé bronzové sekery s tulejí a ouškem a také hlavička bronzové jehlice, která byla určena k spínání oděvu.

Obě polohy je možné začlenit do širšího sídelního obrazu, který na Kelečsku vytvořila kultura lužických polí. Kromě několika sídlišť v okolí města, je nutné zmínit zejména pohřebiště na nedaleké Suché hůrce, kde bylo nalezeno přibližně třicet žárových hrobů a zbytky žároviště, na kterém pravděpodobně obyvatelé osady Pod Buky spalovali své zesnulé.

Mlýn Valcha

Před rybníkem Valcha stojí stavení čp. 160, původně vodní mlýn Hýžův, také zvaný „mlýn Na Valše při vodě Juhyně“. Ve mlýně byla jedna mlecí stolice o šířce válců 50 cm, lounačka, ležatý šrotovník s francouzským kamenem, který je dosud položen před budovou mlýna. Naposledy se v tomto mlýně mlelo v roce 1952. Budova je nyní upravena pro bydlení. Nedaleko tohoto mlýna, kde kdysi stála dřevěná lávka přes tok Juhyně, je velmi zachovalý, po obvodu i po stranách křesaný kámen z krupníku (holendru) se silnou ocelovou hřidelí. Mlýn byl poháněn vodním kolem při spádu 1,8 m. Voda dosud protéká kolem mlýnské budovy.

TIPY NA VÝLETY

po okolí

1 Mlýn ve Skaličce

Červekův větrný mlýn je dřevěný sloupový větrný mlýn německého typu ve Skaličce v okrese Přerov. Byl postaven na počátku 19. století a původně stával v nedalekých Dřevohosticích. Na jeho součástech jsou zachovány datace 1786 a 1812, které svědčí o tom, že při stavbě byly použity součásti starších mlýnů. Na nynější místo byl svým vlastníkem Janem Herodkem přestěhován v roce 1850, od roku 1879 až do současnosti patří rodině Červeků, do niž se provdala Herodkova dcera. Napsledy byl v provozu v roce 1966, jeho zařízení je plně zachováno.

2 Hranická propast,

zvaná též Macůška, je propast v Hranickém krasu, ležící na pravém břehu řeky Bečvy v národní přírodní rezervaci Hůrka u Hranic v okrese Přerov. Hloubka suché části propasti je 69,5 m, hloubka zatopené části je minimálně 404 m, což z ní činí nejhlubší zatopenou jeskyni světa. Přístup k Hranické propasti je po turistické značce od budovy železniční stanice v Teplicích nad Bečvou. Samotná propast je obehnána plotem jako ochranou proti pádu.

3 Lázně Teplice nad Bečvou

patří mezi významné lázně v České republice. Specializují se zejména na choroby srdce, na špičkovou kardiorehabilitaci klientů s důrazem na prevenci vzniku srdečních a mozkových příhod. V areálu lázní se také nachází několik architektonicky zajímavých staveb. V nedávné minulosti zde byly otevřeny solné jeskyně vhodné pro léčbu astmatu a jiných plicních chorob.

4 Hostýn

Svatý Hostýn, nebo jen Hostýn (735 m), je kopec v Hostýnských vrších, na kterém se nachází významné mariánské poutní místo, které bylo v roce 2018 prohlášeno národní kulturní památkou České republiky. Komplex zahrnuje baziliku Nanebevzetí Panny Marie, ubytovny pro poutníky, křížovou cestu Dušana Jurkoviče, větrnou elektrárnu a vyhlídkovou věž. Podle archeologických nálezů se zde nacházelo rozlehlé pravěké hradiště.

1

2

3

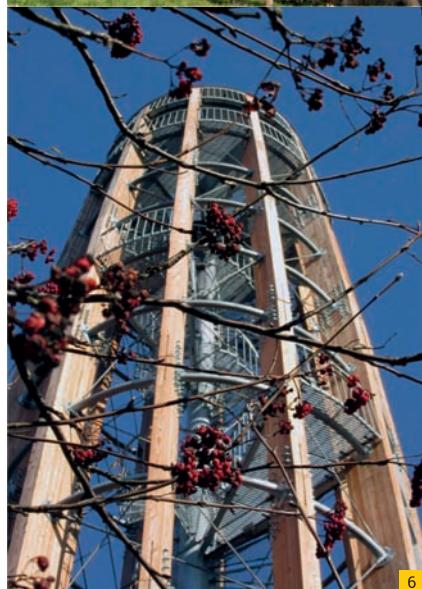
4

5

5

6

7

5 Valašské muzeum v přírodě v Rožnově pod Radhoštěm

je největším muzeem svého druhu v České republice. Je tematicky rozčleněno na tři areály – Dřevěné městečko, Valašskou dědinu a Mlýnskou dolinu – v nichž v přirozené krajině stojí originální roubené stavby přenesené z terénu i kopie a rekonstrukce historických budov. Dosud posledním, čtvrtým, areálem muzea se v roce 1995 staly Pustevny se zvonicekou a s objekty Maměnka a Libušín, které byly na konci 19. století vystavěny podle návrhu architekta Dušana Samo Jurkoviče a jež se staly národní kulturní památkou.

6

6 Rozhledna na Kelčském Javorníku

je vyhlídková věž o výšce 35 m na vrcholu 864,7 m vysoké hoře v Hostýnsko-vsetínské hornatině, nejvyšším vrcholu Hostýnských vrchů. Stavbu tvoří dvanáct obloukovitě zakřivených modřínových lamel, které jsou uspořádány do kruhu kolem ocelového sloupu. Půdorys rozhledny připomíná hodinový ciferník. Absence obvodových stěn zajišťuje nepřetržitý kontakt s okolím. Každý jedenáctý stupeň střídá zastavení s vyhlídkou. Z vyhlídkové plošiny ve výšce 893 m n. m. lze spatřit Hostýnské vrchy, Jeseníky s Pradědem, Králický Sněžník, Beskydy, Javorníky a Vsetínské vrchy, hrad Buchlov a Chřiby, Vizovické vrchy, ale i Malou Fatru, Bílé Karpaty a Povážský Inovec.

7 ZOO a zámek Zlín-Lešná

Zoologická zahrada Zlín (také ZOO Lešná), je zoologická zahrada vzdálená asi 10 km od centra Zlína. ZOO chová přes 200 druhů zvířat, z nichž mezi atraktivní patří např. ptáci kivi (český unikát), sloni afričtí nebo nosorožci. Originalitou zahrady je členění areálu podle kontinentů. Zvláštností je také přímý vstup návštěvníků do expozice pštrosů emu a klokanů. Součástí areálu je botanická zahrada.

Obec Ladce

ladce.sk

Tu žijem.

LADCE

Obec Ladce sa nachádza na severozápade Slovenska v Trenčianskom samosprávnom kraji, v okrese Ilava. Ide o región stredného Považia, pre ktorý je typická krásna príroda a existencia ložísk nerastných surovín. Obec Ladce leží v nadmorskej výške 248 m. n. m. a z južnej strany zasahuje do katastra obce Strážovská vrchovina s množstvom ložísk vápencov a slienov, čo vytvorilo predpoklad pre výrobu cementu, ktorou sú Ladce známe.

Geografická poloha obce je výhodná napokoľko od okresného mesta Ilava je vzdialenosť len približne 6,3 km, čo predstavuje v priemere osem minútovú cestu autom. Krajské mesto Trenčín je vzdialené 31,3 km, čo predstavuje približne 30 minút cesty autom a hlavné mesto Slovenskej republiky Bratislava je vzdialené 154 km, čiže 1 hodinu a 39 minút cesty autom. Pre obyvateľov je veľmi výhodná aj pomerne malá vzdialenosť od mesta Žilina, ktorá predstavuje 49,2 km, a teda 34 minút cesty.

Obec Ladce susedí na severe s obcami Beluša a Lednické Rovne, na východe s obcou Mojtíň, južne od obce sa nachádza obec Košeca a na západ od obce ležia obce Dulov a Horovce.

Symboly obce

Obec Ladce má tri hlavné symboly, ktorými je erb, pečať a vlajka. Najstarším zo všetkých symbolov je oválna pečať, na základe ktorej bol vytvorený dnešný obecný erb.

Pečať

Pečať obce Ladce pochádza z roku 1968. Ide o oválnu pečať, na ktorej je dub s konármami v tvare ondrejinského kríža, vyрастajúci z pažite.

Erb

Erb obce bol vytvorený podľa pečaťe, takže aj na ňom je vyobrazený dub s konármami v tvare ondrejinského kríža, pričom dub je umiestnený na červenom poli a vyrostá z hnedozlatej pažite.

Vlajka

Farby vlajky Ladiec sú zhodné s farbami erbu. Základom je červené pole, ktoré križujú dva pasy žlto-bielej farby.

LADCE

história

Na území dnešnej obce Ladce bolo sídlisko a popolnicové pohrebisko lužickej kultúry z mladšej doby bronzovej. Obec sa spomína od roku 1469. Názov obce je doložený z roku 1469 ako Ledecz, z roku 1472 ako Lecdze, z roku 1519 ako Ledecz, z roku 1598 ako Ledez, z roku 1773 ako Ladcze, maďarsky Lédec.

Obec patrila zemianskym rodinám Hatňanskovcov a Štefekovcov, neskôr ju Zápol'skovci pripojili k panstvu Košeca. V roku 1598 mala 35 domov, v roku 1720 mala 19 daňovníkov, z toho 12 želialarov, v roku 1784 mala 97 domov, 112 rodín a 574 obyvateľov, v roku 1828 mala 63 domov a 634 obyvateľov. Zaoberali sa poľnohospodárstvom. V roku 1911 tu postavili cementáreň. Za I. ČSR sa obyvatelia popri poľnohospodárstve zaoberali tkáčstvom. Mestská organizácia Komunistickej strany Československa bola založená v roku 1921, viedla štrajky v rokoch 1920, 1924 a 1940. Výstavby hydrocentrály sa začala v roku 1933, prevádzka od roku 1936. Počas SNP obyvatelia podporovali partizánov v okolitých horách. V Horných Ladcoch 14. 4. 1945 vypálili Nemci 30 domov, 16. 4. 1945 zastrelili na dvore cementárne 19 občanov. Obec bola vyznamenaná Radom Červenej hviezdy. Po roku 1961 rekonštrukcia cementárne.

Stručný prehľad historických faktov o obci

Najstarší hodnoverný písomný údaj o Ladcoch je darovacia listina kráľa Mateja Korvína z roku 1472, v ktorej daruje Ladce, spolu s inými obcami Ladislavovi Podmanickému. Ešte starší písomný údaj, pochádzajúci z roku 1397 je o Tunežiciach (od roku 1976 súčasť Ladieč), v ktorom kráľ Žigmund potvrdzuje držbu Tunežíc Stiborovi zo Stiboríc. V ďalších rokoch patria Ladce tomu, kto bol pánom hradu Košeca.

V 18. storočí je majiteľom rod Motešických, ktorý dal v Ladcoch vybudovať v roku 1747 barokový kaštieľ s rozsiahlymi záhradami a parkom. Ku kaštieľu grófka Judita Motešická dala pristaviť kostolík.

Z roku 1698 pochádza oválna pečať s motívom, ktorý bol prevzatý aj do dnešného obecného erbu, teda dub s konármami v tvare ondrejinského kríža, vyrastajúci z pažite.

Nové možnosti pre rozvoj obce nastali po roku 1883, keď bola vybudovaná železnica Trenčín – Žilina. Železničná stanica bola postavená v roku 1912. Pôvodná stoličná cesta vedúca cez Ladce sa v roku 1939 prebudovala na modernú asfaltovú cestu. V poslednom období však táto cesta, vedúca priamo cez obec, svojou dopravnou preťaženosťou vážne poškodzovala životné prostredie a ohrozovala bezpečnosť chodcov.

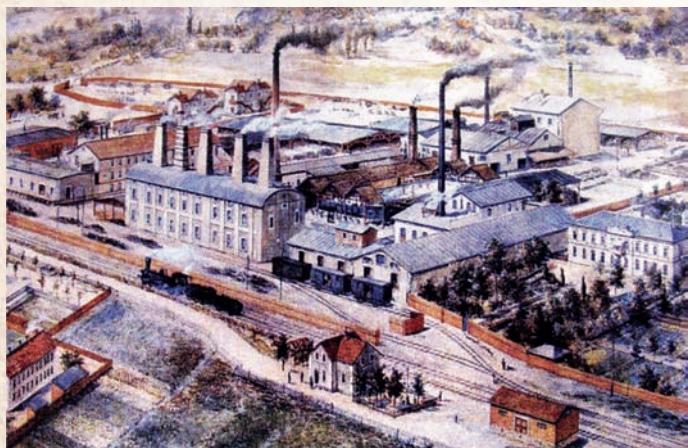
Otvorenie diaľnice v roku 1998, ktorá Ladce obchádza, občania privítali s veľkým uspokojením.

Významnou a svojim spôsobom unikátnou stavbou bolo vodné dielo, hydrocentrála v Ladcoch. Stavali ju v rokoch 1932–1936 ako prvú vodnú elektráreň väčšieho rozsahu na Slovensku. Ročne na stavbe našlo prácu v priemere viac ako tisíc pracovníkov. Okrem výroby elektriny je vybudovaný vodný systém významným prínosom proti povodniám na Váhu, ktoré často v minulosti záplavami ohrozenovali Ladce.

Mimoriadne dôležitým dátumom pre Ladce je rok 1889, kedy za začala výstavba cementárne, ktorá ako prvá v Hornom Uhorsku vyrábala cement moderným spôsobom. Viedenský bankár a k, veľkostatkár Adolf Schenk, vlastniaci v tom čase aj Iadecké panstvo, vystihol požiadavku doby a rozhodol sa využiť veľmi výdatné ložiská vápenca, nachádzajúce sa na jeho pozemkoch v Ladcoch. V roku 1895 zamestnávala továreň už 500 zamestnancov, väčšinou miestnych, pričom odborníci boli povolaní z Rakúska, Slovinska a Nemecka.

Výstavbou továrne sa zmenila poľnohospodárska obec na priemyselnú, čo sa prejavilo vo všetkých oblastiach života občanov. Dodnes je to najväčší a najstabilnejší zamestnávateľ v obci. Továreň a jej aktivity výrazne zasiahli aj do urbanistickej štruktúry obce. Vznikli nové obytné štvrti. Sídisko robotníkov malo na svoju dobu dobrý štandard. Pri výstavbe bytov a domov vedúcich pracovníkov továrne sa popri dobrej architektúre dbalo aj na kvalitné záhradné úpravy. Krásne lipové aleje spolu s parkom tvoria dodnes základnú kostru zelene v obci. Sú najhodnotnejším estetickým prvkom v urbanistickej štruktúre obce. Rozvoj bytovej výstavby v období socializmu pokračoval výrazným tempom. Vybudovali sa nové bytové domy na relatívne dobrej technickej úrovni. Z jestvujúcich objektov občianskej vybavenosti si zaslúži pozornosť dom kultúry postavený v 50. rokoch v štýle tzv. socialistického realizmu s kvalitným prevedením interiérov, od pražských remeselníkov.

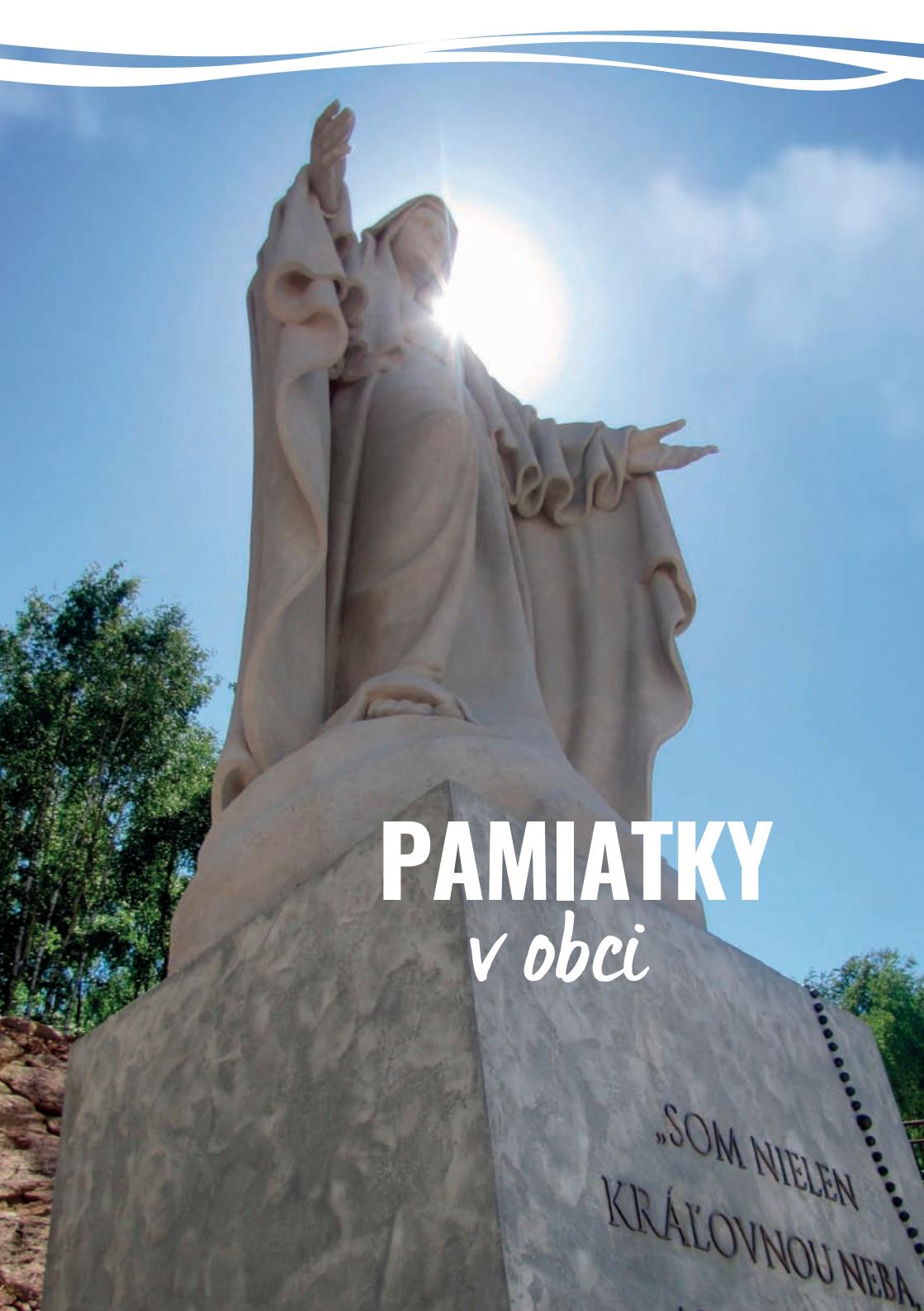

Nová základná škola pavilónového typu a materská škola bola postavená v 70. rokoch. Známe je odborné učilište Ladce, umiestnené v bývalom kaštieli, po roku 1925 kláštor reholných sestier sv. Vincenta z Pauly, ktoré sú dodnes jeho vlastníkmi.

Z poľnohospodárskeho hľadiska dôležitým bolo založenie Jednotného roľníckeho družstva v roku 1950. Od roku 1960 spojené s ďalšími obcami do Poľnohospodárskeho družstva Košeca.

Veľký kultúrny dom vytváral v Ladcoch vždy dobré podmienky pre kultúrny a spoločenský život. K najstarším kultúrnym aktivitám patrila dychová hudba Ladčanka, ktorá ako veľký orchester získala vavríny na mnohých festivaloch v republike i v zahraničí. Najstaršími záujmovými organizáciami sú Dobrovoľný požiarny zbor (1883) a Telovýchovná jednota /1930/. Z ďalších organizácií medzi najlepšie patria miestna organizácia Slovenský červený kríž, Slovenský zväz drobnochovateľov, Slovenský rybársky zväz.

K obci Ladce patria priľahlé časti, a to: Ladce - Tunežice a Horné Ladce.

PAMIATKY v obci

„SOM NIELEN
KRÁLOVNOU NEBA“

Barokový kaštieľ a Kostol sv. Valentína

Kaštieľ v barokovom slohu dal v Ladcoch postaviť Imrich Motešický ako svoje budúce sídlo. Stavbu začali v r. 1741 podľa plánu viedenského architekta. V roku 1747 sa do nového sídla našťahoval spolu s manželkou Juditou, rodenou Tolvay. Záhradu a neskôršie založený park bol ohradený tehlovým a kamenným múrom. Pôvodná stavba kaštieľa mala dve časti: mužskú, ženskú a spoločné salóny. O niekoľko rokov bola k hlavnému traktu kaštieľa pristavená kaplnka, vysvätená r. 1760. Dala ju postaviť vtedy už vdova po Imrichovi, Judita, k úcte sv. Valentína. V tomto kostole sa slúžila omša pre veriacich iba dvakrát v roku, a to na sv. Valentína 14. februára, deň patróna, a na deviatu nedeľu po Duchu Svätom, teda v deň výročnej posviacky kostola. O kostol dbali patróni (Motešickí a po nich barón Schenk), prispievali naň 500 zlatými ročne.

V roku 1925 sa kaštieľ s parkom i kostolom dostáva do majetku rádu Milosrdných sestier svätého Vincenta z Pauly (vincentky). Nové majiteľky sa o všetko vzorne starali a kostol sprístupnili aj veriacim. Keď sa v roku 1950 kláštory rušili, kaštieľ i s kostolom sa dostal do správy Vorošilových závodov v Dubnici, umiestnili v objekte svojich učňov. Neskôr kláštor zaujal Vojenský útvar Ministerstva vnútra ČSR. Kostol prestal slúžiť svojmu účelu a hoci bol zavretý, jeho vnútorné zariadenie sa poškodzovalo. Až v roku 1968, po podpisovej akcii Ladčanov, Miestny národný výbor v Ladcoch dáva súhlas k opäťovnému užívaniu kostola k náboženským účelom. Súhlas k jeho užívaniu musel dať aj KNV Banská Bystrica, pretože objekt patril do správy Osobitnej učňovskej školy. Po úpravách a odstránení niektorých nedostatkov bol kostol sprístupnený veriacim. Renovácie kostola vo väčšom rozsahu (podlaha, výmena starých lavíc, oprava chóra atď.) sa uskutočnili až v roku 1992.

Ku kaštielu patrí aj chránený park s rozlohou 4 ha a lipovou alejom.

Z architektonického hľadiska kaštieľ predstavuje veľmi zaujímavú budovu, avšak táto pamiatka je v zlom stave. Objekt ako taký chátra a zanedbaný je tiež park. Z hľadiska zachovania tejto pamiatky je potrebné zrekonštruovať ju. Obec však nie je vlastníkom kaštieľa, a tak situáciu nemôže riešiť.

Kaplnka

Kaplnka Ukrižovaného spasiteľa pochádza z roku 1945.

Obyvatelia Ladieč nemali dlho ani kostol ani kaplnku a na bohoslužby chodievali do susedných obcí. Až v roku 2011 bola v Ladcoch postavená fara a zriadená samostatná farnosť. Veriaci dočasne využívali kostolík sv. Valentína.

Nová etapa dejín tejto farnosti, ktorá má aktuálne 2600 obyvateľov, sa začala vo chvíli, keď sa začalo stavať Skalné sanktuárium Božieho milosrdenstva. Boli to pamätníky svätcov, kaplnka a nový kostol v obci Ladce.

Kostol božieho milosrdenstva

Prvé výkopové práce sakrálneho objektu začali už v máji 2014 a pokračovali nepretržite až do augusta 2016 firmou ViOn Zlaté Moravce. Interiér kostola je z dubového dreva , sakristie a ostatné miestnosti pre pastoráciu vyrobila a dodala firma Stokat zo Zvolena.

Architektúra objektu má hlbokú symboliku, nadväzuje na lúče na obraze Milosrdného Ježiša. Oltár je z bieleho mramoru dovezeného z Macedónska, ako aj veľký obraz Milosrdného Ježiša, ktorý namaľoval poľský maliar Janusz Antosz. Chrám v Ladcoch posvätil Mons. Tomáš Galis dňa 8. 10. 2016 – historický deň pre farnosť v Ladcoch slovami: „Budte hrdí na svoj chrám ...“

Svätyňa sa zrodila z iniciatívy generálneho riaditeľa Antonia Barcíka, ktorý sa snažil dbať nielen o hmotné blaho ľudí, ktorí tu bývajú, ale aj o ich život s Bohom teraz i vo večnosti a vďaka všeestrannej podpore vedenia cementárne v Ladcoch.

Faru postavila aj zafinancovala Nadácia AGAPA, založená vedením miestnej cementárne.

Projekt kostola vypracoval architekt Ing. Ivan Kolenič z Bratislavы, zatialčo interiér je dielom Ing. Zdenka Dvořáka zo Zvolena.

Kultúrny život v obci

V Ladcoch sa každoročne koná viacero kultúrno-spoločenských podujatí a v obci je mnoho subjektov venujúcich sa kultúre.

Hody – každý rok v lete sa konajú hody. Ide o dvojdňové oslavy, ktoré prilákajú nielen obyvateľov obce samotných, ale aj mnohých návštevníkov.

Otvára sa máju brána – v máji sa koná podujatie na jeho uvítanie.

Oslobodenie obce – v apríli sa konajú oslavy ukončenia druhej svetovej vojny a oslobodenia Ladiec.

Detský karneval – vo februári obec spoluorganizuje detský karneval, ktorý sa zvykne konáť v dome kultúry. Deti zvyčajne čakajú odmeny pre najkrajšie masky, rôzne vystúpenia, diskotéka, tombola a iné.

Rodičovský ples organizuje Obec spoločne s rodičovským združením pri ZŠ Ladce.

Vianočné stretnutie pri jasličkách – na Vianoce je organizované stretnutie pri jasličkách, počas ktorého vystupujú rôzni umelci pred domom kultúry.

Svätý Mikuláš – Obecný úrad Ladce v spolupráci s kultúrnou komisiou a Farským úradom organizuje podujatie, počas ktorého deti privítajú svätého Mikuláša a dostanú darčeky.

Posedenie s dôchodcami – v októbri, mesiaci úcty k starším, sa každoročne koná posedenie s dôchodcami z obce, zdravotne postihnutými občanmi. Stretnutie sprevádza vždy zaujímavý kultúrny program a koná sa v Kultúrnom dome.

Ďalšie podujatia

Z ďalších podujatí je možné spomenúť oslavu dňa matiek, SNP či dňa učiteľov. V obci sa tiež uskutočňuje mnoho koncertov a divadelných predstavení. Ide o podujatia s vysokou návštěvnosťou a bohatým programom.

Ladčanka – Ladčianska dychovka bola založená v roku 1921. Zbor sa teší veľkej obľube obyvateľov a nemôže chýbať na mnohých podujatiach.

Hudobná skupina ORIN – vystupuje na mnohých podujatiach, či už ide o tanecné zábavy, svadby či rodinné oslavy, pričom vystupuje v Ladcoch aj v celom regióne.

Hudobná skupina Fonetik – obľúbená hudobná skupina, ktorá pravidelne vystupuje na mnohých podujatiach konajúcich sa v obci a okolí.

TJ Tatran Ladce je ďalším subjektom, ktorý organizuje mnohé akcie, predovšetkým futbalové zápasy. Jeho história siaha až do prvej polovice 20. storočia, no TJ prechádzal postupnou premenou a v súčasnosti je obľúbeným subjektom.

Kultúrny dom je strediskom spoločenského života a kultúry v obci, slúži verejnosti a obecný úrad predstavuje významnú lokálnu inštanciu. Aj preto by mal objekt, v ktorom sa všetky uvedené činnosti dejú fungovať efektívne a vyzeráť reprezentatívne. Od roku 2017 prebieha rozsáhlá rekonštrukcia celého objektu.

Príhovor generálneho riaditeľa najväčšieho zamestnávateľa v uvedenej lokalite Považskej cementárne, a.s. Ladce.

Vážení kelčania, vážení ladčania a vôbec všetci, ktorým záleží na dobrom živote ľudí v oboch obciach!

Úlohou každej firmy je vytvárať niečo vyššie a hlbšie, čo presahuje bežný kolobeh života. Každá firma by mala mať na pamäti, že môže vytvárať lepší svet a dávať druhým nádej. Cementáreň je nielen najväčším zamestnávateľom v obci, ale vstupuje aj do spoločenského, kultúrneho, športového i duchovného života obce. Dobré vzájomné vzťahy prinášajú obojstranný prospech. Pomáhať komunité, v mieste pôsobenia našej firmy, patrí k našim základným hodnotám. Aj preto sme podporili vytvorenie Skalného sanktuária Božieho milosrdenstva na 11. etáži nášho kameňolomu, ako originálneho diela s nadčasovými hodnotami. My všetci sme poslaní, aby sme do sveta rozniesli dobrú zvest. Ak cement z butkovského kameňa spojil Slovensko materiálne, pútnického miesto Butkov nad obcou Ladce spojilo Slovensko duchovne. Nové duchovné centrum na hore Butkov je pre nás výzva, pocta a poslanie.

*Ing. Anton Barcík
generálny riaditeľ Považskej cementárne, a. s. Ladce*

Symbolické odovzdanie kľúča od „Skalného sanktuária Božieho milosrdenstva“ na hore Butkov 15. 2. 2017

Skalné sanktuárium Božieho milosrdenstva na hore Butkov spolu s farským chrámom Božieho milosrdenstva v Ladcoch

Hora Butkov je viac než 125 rokov banským objektom a aktívnym kameňolomom, z ktorého surovina je dodávaná do Považskej cementárne, a. s. Ladce (ďalej iba cementáren). Voľba miesta pre výstavbu strediska náboženskej úcty bola určite prekvapivá.

Začiatky Skalného sanktuária, podobne ako mnohých iných veľkých diel, boli nenápadné. Myšlienka výstavby takéhoto objektu vznikla na obchodnom rokovaní, ktoré sa týkalo hospodárskej spolupráce medzi cementárňou Ladce na Slovensku a firmou Zibet z Myšleníc z Poľska. V závere tohto stretnutia, ktoré bolo v auguste 2012, sa riaditeľ cementárne Anton Barcík obrátil na prítomných: V najbližších rokoch by sme chceli s Božou pomocou postaviť neďaleko cementárne

kostol Božieho milosrdenstva. Počítam s vašou pomocou. Takto by vznikol «most milosrdenstva» medzi krakovským pahorkom milosrdenstva a Ladcam. «Iskrou» nech bude Božie milosrdenstvo a jeho apoštoli: sv. sestra Faustína a sv. Ján Pavol II. Od toho okamihu nadobudla nielen hospodárska spolupráca novú formu a dynamiku, a jej výsledkom v priebehu štyroch rokov je vznik Skalného sanktuária Božieho milosrdenstva v Ladcoch a na hore Butkov.

Nemožno nepripomenúť, že začiatok obchodného a duchovného partnerstva slovenskej a poľskej firmy otvoril príbeh obrazu sv. Jána Pavla II., ktorý poľská firma poslala generálnemu riaditeľovi ladeckej cementárne.

V budovaní Skalného sanktuária Božieho milosrdenstva boli nápmocní nielen členovia vedenia cementárne a jej pracovníci, ale aj viaceré spolupracujúce firmy, ktoré doslova s nadšením pomohli pri stavbe výnimočnej svätyne na hore Butkov.

Dva razy v roku, v septembri (pri príležitosti sviatku Povýšenia sv. kríža) a v máji (pri príležitosti výročia narodenia sv. Jána Pavla II.) sa na hore Butkov konajú slávnostné sväte omše s účasťou mnohých kňazov a tisícov pútnikov. Po požehnaní kríža na hore Butkov začali prichádzať pútnici v rozličnom čase, nielen pri príležitosti organizovaných duchovných slávností. Prichádzajú hľadať vnútorný pokoj a milosť.

Z vyhliadkovej terasy sa pred návštěvníkmi rozprestiera výnimočne nádherná panoráma doliny rieky Váh, krajiny, ktorá je pre Slovákov zasľúbenou zemou. Ale v tejto zemi – v doline stredného Váhu – doteraz nebolo v dejinách žiadne podobné miesto, kam by pokolenia Slovákov putovali. Udalosti, na hore Butkov zmenili túto situáciu. Stala sa najmladším pútnickým miestom na Slovensku, na ktoré z roku na rok prichádza čoraz väčšie množstvo pútnikov z rôznych miest Slovenska, ako aj zo zahraničia. Prichádzajú sem nielen katolíci, ale aj kresťania iných vyznanií, aby na tejto slovenskej hore blahoslavenstiev zakúsili milujúcu prítomnosť Boha.

Kríž na hore Butkov

Všetko sa začalo postavením kríža na hore Butkov ako symbolu kresťanstva, ako najstaršieho znamenia milosrdnej lásky Boha k človeku.

Dňa 9. 7. 2012, pri prvej návštive známeho exercitátora a exorcistu pátera Eliasu Vellu, OFM conv. na hore Butkov nad Ladcam a Belušou, ho sprevádzala aj pani Susan Farrugia. Je tiež z Malty, je jeho spolupracovníčka pri exorcizmoch, sprevádza ho na evanjelizačných cestách a je to osoba mimoriadnych duchovných darov, hlavne modlitby a slova poznania. Práve pri modlitbe dostala slovo, ktoré najprv skonzultovala s duchovnou autoritou pátom Eliasom Vellom a následne adresovala generálnemu riaditeľovi cementárne: „Postavte na tejto hore kríž!“.

Na nasledujúci rok bol na tom mieste na 11. etáži lomu v nadmorskej výške 584 metrov postavený monumentálny 12-metrový kríž, zasadený do skaly. Do kríža bola vložená relikvia dreva svätého kríža a kamienok z otvoru v skale na Golgote, v ktorej bol umiestnený Kristov kríž. Tento dar, kamienok z baziliky Svätého Hrobu v Jeruzaleme, venovala košická arcidiecéza.

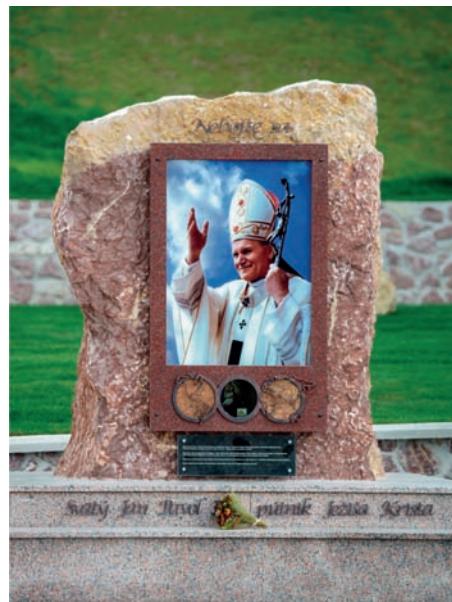
Páter Elias Vella, v presvedčení, že v zámere postavenia kríža sa začína realizovať Boží plán, prišiel na slávnosť posvätenia kríža na Butkove, 14. septembra 2013.

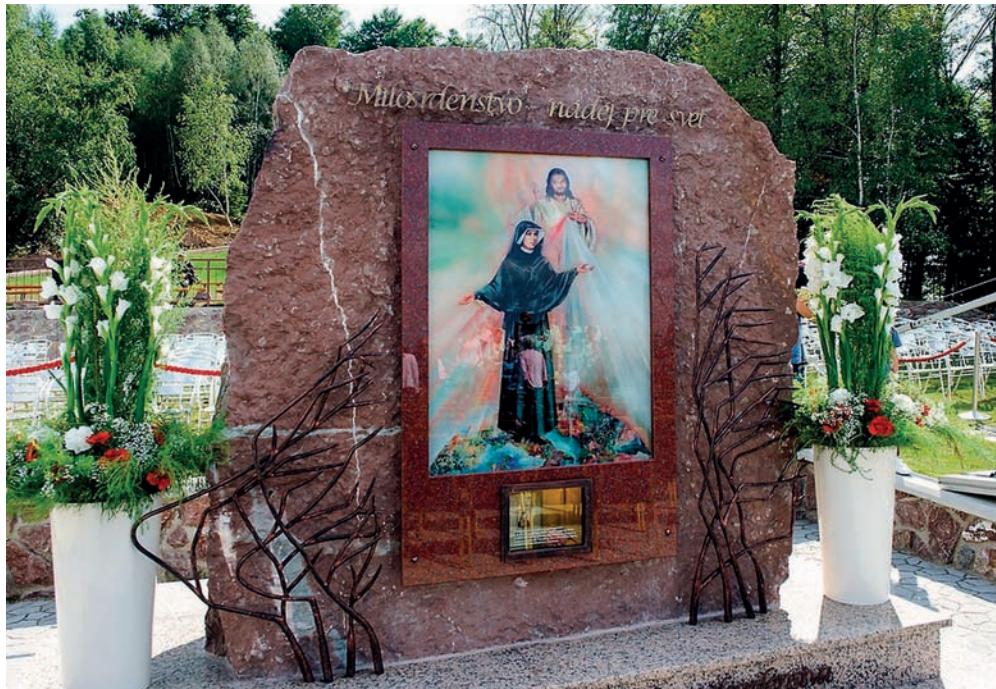

Pamätník sv. Jána Pavla II.

Bolo rozhodnuté, že pamätník bude tvoriť jedna zo skál kameňolomu, do ktorej bude umiestnený obraz sv. Jána Pavla II. Obraz, vytvorený technológiou nanotlače na sklo, ktorá je odolná na poveternostné podmienky, dal vyrobiť v Poľsku pán Bronislaw Brózda. Obraz a symbolické predmety súvisiace z jeho životom (škapuliar a malá ikona Kalvárskej Panny Márie) boli vložené do mohutnej skaly nedaleko kríza. Na skale sú umiestnené slová sv. Jána Pavla II.: „Nebojte sa“. Za pamätníkom boli umiestnené kamene so žulovými tabuľami s výrokmi sv. Jána Pavla II. „Totus Tuus Mária!“ a „Totus Tuus Amen!“.

Slávnosti požehnania pamätníka, 21. júna 2014, sa zúčastnil krakovský kardinál Stanisław Dziwisz, Mons. Tomáš Galis, ordinár žilinskej diecézy, približne 30 kňazov zo Slovenska a Poľska a približne 1 000 pútnikov.

Pamätník sv. sestry Faustíny

Z iniciatívy zakladateľa a staviteľov sa do diela duchovnej výstavby Skalného sanktuária Božieho milosrdenstva zapojila Kongregácia sestier Matky Božieho Milosrdenstva z kláštora svetovej úcty Božieho milosrdenstva v Krakove-Lagievnikach. Je to miesto, kde spolu so smrťou sv. Faustíny Pán Boh odovzdal posolstvo o svojom milosrdenstve a celé jej duchovné dedičstvo. Prítomnosť sestier na slávnostiah, ktoré sa konali na hore Butkov, ich modlitba s pútnikmi a delenie sa týmto darom Boha pre naše časy, ktorým je posolstvo Milosrdenstva, boli ako siatia duchovného zrna medzi tvrdé skaly, avšak na pôdu ľudských sŕdc, žízniacich po Božom milosrdenstve.

Prvým trvalým a viditeľným znamením tohto siatia na hore Butkov bol postavenie pamätníka sv. sestry Faustíny na tomto mieste a jeho požehnanie 12. septembra 2015. Kanonizačný obraz Apoštolského Božieho milosrdenstva bol vyrobený technológiu nanotlače na skle. Pri jej hrobe v kláštornej kaplnke pri Svätyni Božieho milosrdenstva v Krakove-Lagievnikach, ho posvätil páter Zdzisław Wietrzak SJ, kňaz lagievnického kláštora, v prítomnosti delegácie z cementárne Ladce, firmy Zibet a sestier z Kongregácie Matky Božieho Milosrdenstva. Počas májových slávností na hore Butkov, 23. mája 2015, obraz sv. sestry Faustíny, ktorého výrobu sponzorovala firma Zibet z Myšleníc, odovzdala pre vznikajúce Skalné sanktuárium Kongregácia sestier Matky Božieho Milosrdenstva.

Za tri mesiace bol vyhotovený pamätník sv. Faustíny, s jej obrazom zakomponovaným do skaly a umiestnený na hore Butkov vedľa pamätníka sv. Jána Pavla II. Do výklenku v skale bola vložená tehla z hrobu sv. Faustíny a aj jej „Denníček“, ktorý obsahuje ten najväčší odkaz Ježiša pre naše časy, ktorým je posolstvo Milosrdenstva. Tehla pochádza z hrobu sv. sestry Faustíny, Apoštolského Božieho milosrdenstva, ktorú venovala Kongregácia sestier Matky Božieho Milosrdenstva. Má symbolický význam, pretože hovorí o tom, že totožnosť tohto miesta je postavená na pravde o milosrdnej láske Boha k človeku, ktorú Ježiš pripomenuel v posolstve sv. Faustíny.

Kaplnka Božieho milosrdenství na hore Butkov

Základný kameň kaplnky Božieho milosrdenstva na hore Butkov pochádza z hrobu sv. Faustíny, apoštolky Božieho milosrdenstva. Venovala ho Kongregácia sestier Matky Božieho Milosrdenstva a má symbolický význam, pretože hovorí o tom, že toto dielo identicky stojí na pravde milosrdnej láske Boha k človeku, ktorú Ježiš pripomenal v posolstve sv. Faustíny.

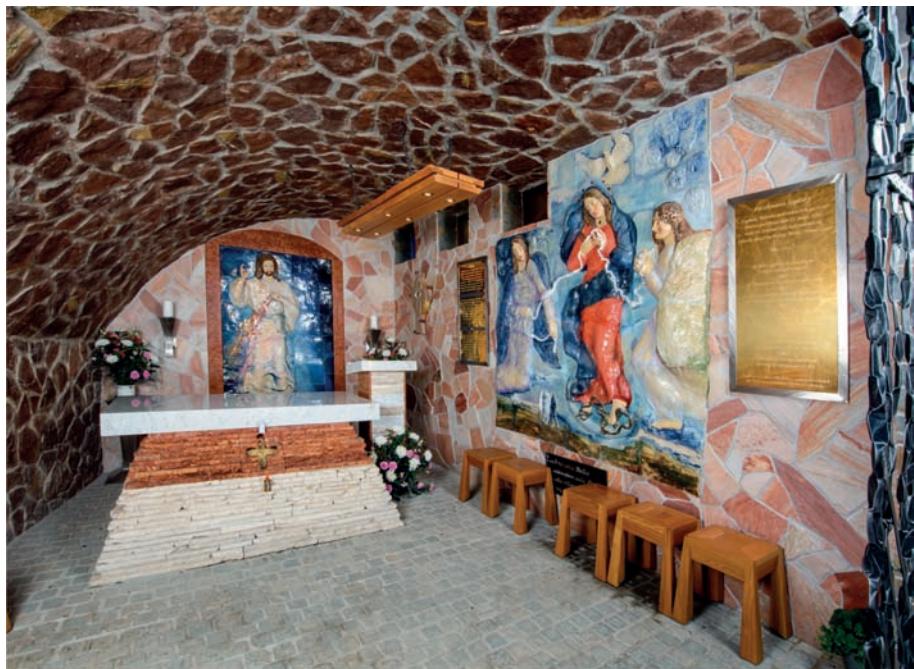
Kaplnku Božieho milosrdenstva projektoval architekt Milan Opálka z Terchovej. Svojim tvarom pripomína malú skalnú jaskyňu, v ktorej je oltár pre slávenie najsvätejšej obety svätej omše a niekoľko miest pre veriacich. Kaplnka je ozdobená reliéfom milosrdného Ježiša, ktorý je umiestnený v presbytériu. V kaplnke sa nachádza

aj reliéf Matky Božej rovádzajúcej uzly, ktorý je pri vchode po pravej strane kaplnky. Oba reliéfy, ktoré vytvorila výtvarníčka Kateřina Pavlicová z Ostravy, sú keramické a odolné na poveternostné vplyvy.

V kaplnke sú umiestnené relikvie siedmich, hlavne mladých svätcov a relikvia z nazaretského domčeka svätej rodiny.

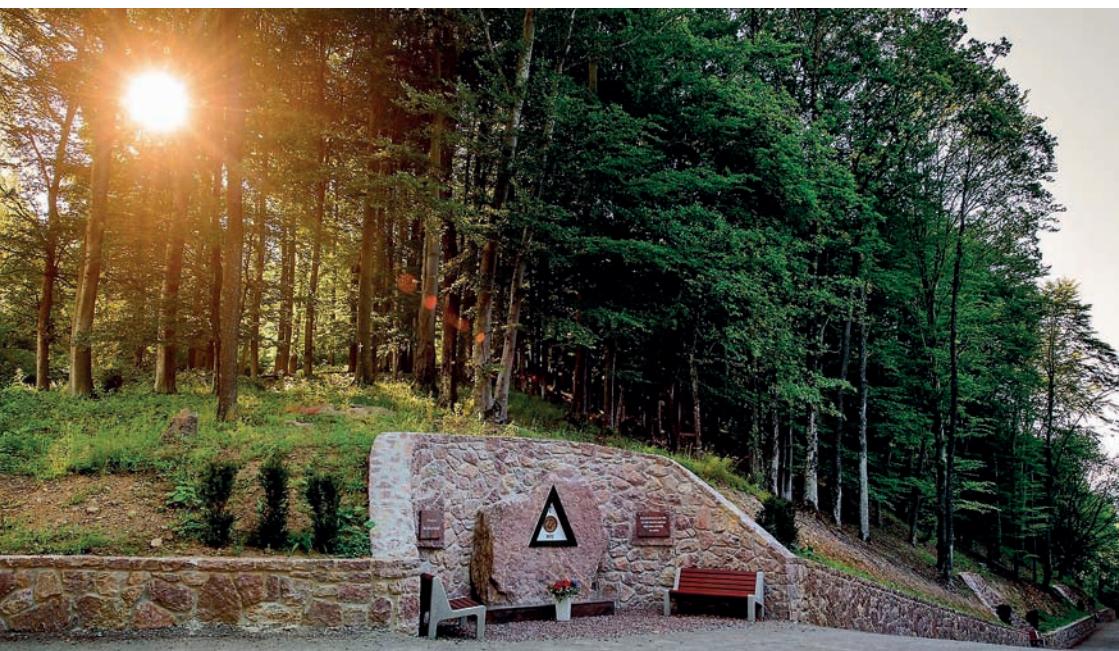
Vo Svätom roku milosrdenstva, 21. mája 2016, pri každoročnej májovej slávnosti na hore Butkov, Mons. Tomáš Galis, biskup žilinskej diecézy kaplnku Božieho milosrdenstva požehnal. Tejto slávnosti sa zúčastnilo 25 kňazov, stavitelia kaplnky, približne 2 000 pútnikov z celého Slovenska a poľská delegácia so sestrami Kongregácie Matky Božieho milosrdenstva spolu s predstaviteľmi firmy Zibet. Prítomní boli aj ďalší pútnici z Poľska, Oceánie, Kanady, Nemecka a Česka.

Krížová cesta na hore Butkov

Vystavať na tomto mieste cestu si vyžadovalo nielen vyrúbať stromy, ale aj vytvorenie priestoru pre dostatočne širokú a bezpečnú cestu, pri ktorej by bolo možné umiestniť štrnásť zastavení vykutých v skalách. Túto úlohu, ktorá mohla, ako niektorí tvrdili, trvať aj niekoľko rokov, sa podarilo v spolupráci s obcou Ladce zrealizovať v priebehu poldruha roka. Nevierohodná skutočnosť, a predsa pravdivá.

Každé zastavenie je akoby malou kaplnkou pod holým nebom, ktorej polkruhové steny sú povykladané kameňom. Na starostlivo vybratých kamenných doskách sú vyryté čísla jednotlivých zastavení a na druhej strane slová Ježiša z Denníčka sv. sestry Faustíny. V centre sa nachádza medailón reliéfu scény, ktorá sa

vzťahuje k danému zastaveniu. Jednotlivé zastavenia spája kamenný mûr, ktorý zároveň chráni cestu pred zosuvmi pôdy. Nad múrom je vysadená popínavá zeleň, ktorá nielen ozdobuje obrovské skaly, ale je symbolom života, ktorý dokáže Boh dať aj tam, kde sú iba kamene.

Slávnostné požehnanie krížovej cesty sa uskutočnilo 17. septembra 2016.

Pútnici prichádzajúci na horu Butkov vedia, aký je cieľ ich putovania. V osobe sv. sestry Faustíny a sv. Jána Pavla II. nachádzajú sprievodcov na tejto ich púti. Práve oni dvaja sa pričinili o to, že v našich časoch zažiarilo tajomstvo milosrdnej lásky Boha, ktorý nie je samotár, ale žije v Trojici osôb: Otca, Syna a Ducha Svätého.

Posolstvo milosrdenstva a duchovné dedičstvo apoštolky Božieho milosrdenstva bolo a je na tomto mieste odovzdávané súbežne s výstavbou jednotlivých objektov na hore Butkov a v Ladcoch. Spôsoby sú rôzne: publikácie, živé slovo, modlitba a prítomnosť sestier Kongregácie Matky Božieho Milosrdenstva, v ktorej žila a zomrela svätá Faustína.

Predovšetkým sa však tvorí spoločenstvo ľudí fascinovaných tajomstvom Božieho milosrdenstva, ktorí prijímajú tento Boží dar. Títo ľudia chcú žiť podľa neho a niesť ho svojim rodinám, medzi študentov a na pracoviská, do svojho okolia ako aj celého Slovenska i sveta. Už dnes si môžeme všimnúť, že toto miesto – Skalné sanktuárium Božieho milosrdenstva – sa nielenže stáva miestom odovzdávania posolstva Božieho milosrdenstva, ale aj duchovnej formácie, ktorá smeruje k obnove náboženského života a prehlbenej reflexie nad Božím i ľudským milosrdenstvom.

ladce.sk

Tu žijem.

TIPY NA VÝLETY

po okolí

1 Považský hrad Považská Bystrica

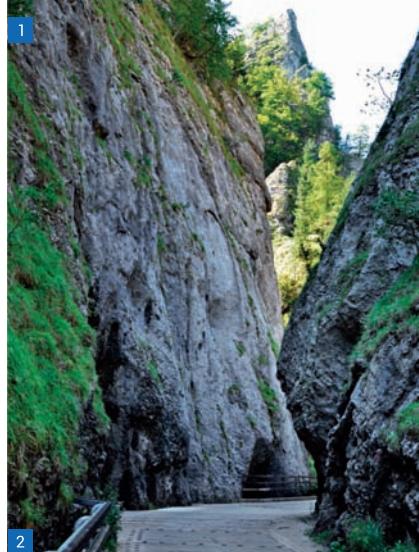
Ruiny Považského hradu vyčnievajú z vysokých brál na strmom kopci s nadmorskou výškou 497 m. Nazývali ho aj Bystrický hrad a patril medzi dôležité hrady na Považí. Za najväčšieho rozkvetu v ňom bývalo asi 400 ľudí. Hrad má jedinečnú polohu. Cesta naň vedie popri kostole a jednom z dvoch kaštieľov v Považskom Podhradí. Je strmá a skalitá. Vstup do hradu okrem vežovej brány chránil dve bašty, časti silných múrov so strelními otvormi, cez ktoré sa hradná posádka bránila pred nepriateľom. Spodné miestnosti vežovej brány slúžili ako skladisko pre muníciu. Bola tu vraj aj tajná brána, ktorou sa obyvatelia hradu stýkali s vonkajším svetom, keď počas nebezpečenstva vežová brána bola zamurovaná. Severným smerom vyčnieva štvorhranná veža. Pôvodne to bola väznica. Na východ od nej vidieť hlavnú bránu, tzv. hlásku, ešte dosť zachovanú, ktorou viedla i vozová cesta.

1

2 Manínska úžina Považská Teplá

V roku 1988 bol na priblíženie prírodných krás a zaujímavostí Národnej prírodnnej rezervácie Manínska tiesňava s okolím vybudovaný náučný chodník. Jeho trasa vychádza z Považskej Teplej (miestna časť Považskej Bystrice), prechádza obcou Záskalie, PR Kostolecká tiesňava k PR Bosmany, prekrácuje hrebeň Veľkého Manína (891 m. n. m.) a zostupuje serpentínam po jeho svahu okolo minerálnych železitých prameňov k východiemu bodu. Osemnásť zastávok s informačnými tabuľami podáva geologickú, floristickú a zoologickú charakteristiku tejto vysoko atraktívnej oblasti. Prechod celého okruhu trvá cca 3–4 hodiny.

2

3 Rajecké Teplice

Prírodné liečebné kúpele Rajecké Teplice využívajú ako hlavný balneoterapeutický prostriedok termálne pramene 38°C teplej hydrouhličitanovo-vápenato-horečnatnej liečivej vody bez ďalšej úpravy. Liečia sa tu zápalové, ako aj degeneratívne choroby pohybovej sústavy v štádiu pokoja alebo odznievania akútnych príznakov. S úspechom sa tu liečia i stavy po úrazoch alebo operáciach klbov a chrbtice, vrátane operácií medzistavcovej platničky a operácií s použitím klbových náhrad. Z nervových chorôb sa v kúpeloch liečia stavy po detskej obrne, nervovo-svalové degeneratívne ochorenia, hemiparézy a paraparézy cievneho pôvodu, chabé obrny okrem pouzárazových, Parkinsonova choroba a niektoré choroby z povolania (vazoneurózy). V rámci komplexnej kúpeľnej liečby sa poskytujú vodoliečebné procedúry (kúpele vo dvoch piscínových bazénoch, perličkové termálne a uhličité vaňové kúpele, vírivé kúpele, škótske streky, šliapacie kúpele a sauna), masáže (ručné, podvodné a reflexné), celá paleta elektroliečebných procedúr, lokálna aplikácia parafinových zábalov, individuálna a skupinová telesná výchova, manipulačná liečba, plynové injekcie a podobne. Súčasťou kúpeľov je aj fitnesscentrum s možnosťou posilňovania a cvičenia, kúpeľný park, jazierko. V športovom areáli, ktorý sa

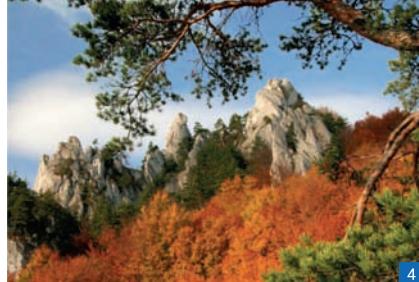
3

3

3

4

5

5

6

nachádza v bezprostrednej blízkosti termálneho kúpaliska s 25-28°C teplou vodou, sú k dispozícii tenisové kurty. Chvíle oddychu pomáhajú vypĺňať spoločenské hry, biliard a rozsiahla knižnica, vo voľnom čase sa môžu pacienti zúčastniť na poznávacích zájazdoch.

4 Súľovské skaly

Národný prírodný rezerváciu Súľovské skaly tvoria rôzne vymodelované veže, steny, okná, ihly, ktoré vytvorili skalné mesto. Na Slovensku je to celkom výnimočný fenomén. Hlavnu horninou v území je súľovský zlepeneč, ktorý bol vyformovaný do súčasných fantastických tvarov pôsobením rôznych eróznych činiteľov. Na skalné extrémne stanovišta sa utiahli niektoré rastlinné druhy z ľadových dôb a vytvárajú tu vzácne reliktné spoločenstvá. Súľovské skaly sú jednou z najstarších rezervácií na Slovensku. Náučný chodník, vedúci cez Súľovské skaly, nás zoznámi s prírodnými i historickými zaujímavosťami v oblasti Súľovských skál, prevedie nás cez Súľovský hrad a popri Gotickej bráne.

5 Čičmany – slovenská ľudová kultúrna dedinka

Rázovitá obec leží v kotlinе Strážovských vrchov, takmer pri pramene rieky Rajčianky. Je najvyššie položenou obcou v Žilinskom okrese. Prvý zmienky o obci pochádzajú z roku 1272. Obec je známa starobyľou a unikátnou architektúrou – maľovanými zrubovými drevenicami. Pre ich záchrannu bola dolná časť obce v r. 1977 vyhlásená za pamiatkovú rezerváciu ľudovej architektúry. Obec je zaujímavá aj ľudovým krojom a výšivkami z geometrickou ornamentikou. V obci je národopisná expozícia, kaštieľ a kostol. Prístup do obce je zo smerov Žilina - Rajec, Prievidza - Nitrianske Pravno, Prievidza – Nitrianske Rudno alebo Trenčín - Ilava - Košeca. Príroda v okolí je príťažlivá pre turistov, vhodná na oddych, zber hub a liečivých rastlín. V zimnom období majú návštěvníci možnosť lyžovania v lyžiarskom stredisku Javorinka, v lete sú využívané turistické a cyklistické trasy a z vrchu Javorinka je možný paragliding a závesné lietanie.

6 Trenčianske Teplice

Nevelké Trenčianske Teplice ležia v údolí potoka Teplička na úpätí Strážovských vrchov v nadmorskej výške 272 metrov. Poloha ohraničená zmiešanými lesmi vytvára pokojnú atmosféru. Centrum mesta, zostavené z rôznych stavebných štýlov, leží na prameňoch liečivej horúcej vody. Teplé pramene museli poznať už začiatkom nášho letopočtu Kvádi a Markomani. O Trenčianskych Tepliciach ako o kúpeľoch sa prvý raz hovorí v 13. storočí. Mesto očarí mnohými zaujímavosťami – unikátnym lesoparkom, prezliekariou v maurskom slohu, medzinárodným filmovým festivalom, pitným prameňom s termálou vodou, kúpaliskom zasadенным priamo do skaly, najstarším hudobným festivalom komornej hudby v strednej Európe, výhliadkou s bielym jeleňom, vonkajším bazénom priamo na námestí, nevelkým kinom s atypickým rozmermi.

Použitá literatura a zdroje

---

www.kelc.cz

Kovářová S., Papájík D., Dějiny města Kelče, Kelč 2004.

Město Kelč, Kelč – navrácení statutu města, 1994

Antonín Svérák, Záhorská kronika – březen 1928 (Zpravodaj 6. 7. 2001)

Antonín Svérák, Záhorská kronika – prosinec 1927 (Zpravodaj 6. 6. 2001)

F. Matějek, Dějiny města Kelče, I. A II. Díl, Brno 1972

L. Hosák a kol., Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku, Praha, 1983

Mlynářská ročenka 2017

Arnošt Pospíšil, Mlýny a mlynáři, 2004

Ota Tvrdoň, Osudy kelečského Památníku národního osvobození a bysty TGM, příloha Zpravodaje MěÚ v Kelči, 4/2011

Viktor Katz, Nález mincí a sekaného stříbra ze začátku 11. století u Kelče na Moravě, Numismatický časopis Československý, 1939, č. 15, s. 10–22.

Vlastimil Novák – Jan Videman – Pavel Kouřil – Lukáš Richtera – Martin Zmrzlý, Depot mincí a zlomkového stříbra z konce 10. století nalezený v Kojetíně-Popůvkách, Praha 2016.

Vlastimil Novák, The Kelč Hoard revised: Fragments of Islamic Silver Coins, Prague 2010.

Jarmila Štěpková, Islámské stříbro z nalezu v Kelči na Moravě, Numismatický sborník, 1957, č. 4, s. 73–95.

Rudolf Turek, Zlomkové stříbro z kelečského nalezu, Numismatický sborník, 1962, č. 7, s. 83–117.

Magdaléna Šnajdrová a kolektiv, Památné stromy Zlínského kraje, 2010

Grůza A., Goryczková N., Kelč – kostel sv. Kateřiny (archeologický a stavebně-historický průzkum), Památkový ústav Ostrava, Ostrava 1997.

Samek B., Umělecké památky Moravy a Slezska, 2. svazek (J–N), Brno 1999, s. 135.

Jonová, J., Kněz, katecheta, profesor a „ilegální biskup“. Moravské působení Františka Tomáška, Historická společnost Velehrad. Uherské Hradiště 2014.

Pavlů M., Dějiny farního kostela a kelečské farnosti. První kapitola Kostel sv. Petra a Pavla v proměnách času (1247–1945), příloha farního časopisu Kateřinka, Kelč 1999. (dostupné online na webu kelečské farnosti – <http://www.kelc.farnost.cz/katerinka/kostela.html>)

na www volně dostupné foto

Použitá literatura a zdroje

---

www.ladce.sk

Branislav Lipták a kolektív, Ladce, OU Ladce, 2003

Vlastivedný slovník obcí na Slovensku, 2. časť

Monografia obce Ladce z roku 2003 – volne dostupné na www.ladce.sk

Srov. M. Alžbeta Siepak KMBM, Skalné sanktuárium Božieho milosrdenství, Krakow, 2018

na www.volne-dostupne-foto

Za zajímavostmi města Kelč a obce Ladce

Vydalo Město Kelč společně s obcí Ladce, rok 2019

Na textech spolupracovali:

Bc. Martina Schybolová, Mgr. Zdeňka Smahlová, Alžběta Pitrunová,
PhDr. Filip Hradil, Mgr. Samuel Španihel, Bc. Barbora Sasáková,
Mgr. Michaela Pavelková Rýdlová, Mgr. Dáša Šeligová

Grafická úprava a tisk:
KOMPAKT VM s.r.o., Valašské Meziříčí

Náklad: 500 ks

Obec Kelč

Obec Ladce

Naučná stezka
Kelč

Butkov

Město Kelč
Kelč 5
756 43 Kelč
www.kelc.cz
mesto@kelc.cz
+420 571 665 910

Obec Ladce
Hviezdoslavovova 599/599
018 63 Ladce
www.ladce.sk
starosta@ladce.sk
+421 42 32 142 02

Za zaujímavosťami
MESTA KELČ
A OBCE LADCE

INTERREG V-A
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EUROPSKÁ ÚNIA
EUROPSKÝ FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNĚ BEZ HRANÍC

FOND MALÝCH PROJEKTOV